

Ylä-Savon jätehuoltomääräysten perustelumuistio

Ylä-Savon jätehuoltolautakunta

Hyväksytty 16.12.2015 § 27

Kunnallisten jätehuoltomääräysten perustelut

1 Luku Soveltamisala ja yleiset velvoitteet	3
1 § Soveltamisala	3
2 § Määritelmät	3
3 § Jätehuollon tavoitteet	4
2 Luku Kunnan jätehuoltojärjestelmään liittyminen	4
4 § Velvollisuus liittyä kunnan jätehuoltojärjestelmään	4
5 § Liittyminen kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen	5
6 § Liittyminen kiinteistön haltijan järjestämään jätteenkuljetukseen	5
7 § Elinkeinotoiminnan jätehuolto kunnan toissijaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden perusteella	6
8 § Kiinteistökohtainen jäteastia	6
9 § Kiinteistöjen yhteinen jäteastia (kimppa)	7
10 § Korttelikohtaiset ja muut vastaavat järjestelmät	8
11 § Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomien jätteiden kuljettaminen	9
12 § Jätteiden vastaanottoaikat	9
3 Luku Jätteiden kerääminen kiinteistöllä	10
13 § Erikseen kerättävät hyötyjätteet	10
14 § Asumisessa syntyvien hyötyjätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet	12
15 § Muilla kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piirissä olevilla kiinteistöillä syntyvien hyötyjätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet	13
16 § Muut erikseen kerättävät jätteet	13
17 § Sekajäte	14
18 § Energiajäte	15
4 Luku Omatoiminen käsittely ja hyödyntäminen	15
19 § Kompostointi	15
20 § Jätteen polttaminen	17
21 § Jätteen hautaaminen	18
22 § Jätteen hyödyntäminen omassa maanrakentamisessa	18
5 Luku Jäteastiat ja niiden tyhjentäminen	18
23 § Jäteastiatyypit	18
24 § Jäteastian merkitseminen	19
25 § Jäteastioiden täyttäminen	20
26 § Tyhjennysvälit	20
27 § Jäteastian tyhjennysten keskeyttäminen	22
28 § Kunnossapito ja pesu	23
6 Luku Jätteen keräyspaikat	23
29 § Jätteen keräyspaikka kiinteistöllä	23

30 §	Jätteen keräyspaikan tai jäteastian lukitseminen	25
31 §	Keräyspaikan suojaaminen	25
32 §	Alueelliset jätteiden keräyspisteet	25
7 Luku	Jätteenkuljetus	26
33 §	Kuormaaminen	26
34 §	Kuljettaminen	26
35 §	Kuljetustietojen toimittaminen.....	26
36 §	Jätteiden vastaanotto- ja käsittelypaikat.....	27
8 Luku	Erotuskaivojätteet ja lietteet	27
37 §	Erotuskaivojätteet ja niiden toimittaminen käsiteltäväksi	27
38 §	Lietteiden tyhjennysvälit ja lietteen toimittaminen käsiteltäväksi.....	28
39 §	Lietteiden omatoiminen käsittely	28
40 §	Käymäläjäte	30
9 Luku	Roskaantumisen ehkäiseminen	30
41 §	Yleisötilaisuuksien jätehuolto	30
42 §	Roskaantumisen ehkäiseminen yleisillä alueilla.....	31
10 Luku	Vaaralliset jätteet ja erityisjätteet	31
43 §	Vaarallisten jätteiden jätehuolto	31
44 §	Vaarallisten jätteiden kerääminen kiinteistöllä.....	33
45 §	Erityisjätteet.....	33
11 Luku	Muut määräykset.....	33
46 §	Tiedottamisvelvoite.....	33
47 §	Jätehuoltomääräysten seuranta ja valvonta.....	33
48 §	Poikkeaminen jätehuoltomääräyksistä	34
49 §	Voimaantulo	34
50 §	Siirtymäsäännökset	34

1 Luku Soveltamisala ja yleiset velvoitteet

1 § Soveltamisala

Jätehuollon velvoitteet perustuvat jätelakiin (646/2011), jäteasetukseen (179/2012) ja muihin jätelain nojalla annettuihin asetuksiin sekä kunnan jätehuoltomääräyksiin. Jätehuoltomääräykset täydentävät lainsäädäntöä. Niissä määrätään sitovasti, miten alueella on toimittava jätehuollon järjestämisessä, roskaantumisen ja jätteistä terveydelle tai ympäristölle aiheutuvan haitan ehkäisemisessä sekä jätehuollon valvonnassa.

Jätehuoltomääräyksiä sovelletaan koko Ylä-Savon jätehuoltolautakunnan toimialueella eli kaikissa sen toimialueen kunnissa. Tämä toimialue on sama kuin kunnallisen jäteyhtiön, Ylä-Savon Jätehuolto Oy:n, toimialue.

Jätelain 91 §:ssä on määritelty, mistä asioista jätehuoltomääräyksiä voidaan antaa ja keitä ne koskevat. Ensisijaisesti jätehuoltomääräykset koskevat kunnan jätehuollon järjestämisvastuulla olevaa jätehuoltoa ja tuottajanvastuunalaisten jätteiden keräämistä kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluilta kiinteistöiltä. Osin määräykset koskevat myös muuta jätehuoltoa. Jätelain mukaan jätehuoltomääräyksissä voidaan antaa määräyksiä jätteiden keräykseen, vastaanottoon ja kuljetuksen käytännön järjestelyihin sekä niiden teknisiin vaatimuksiin liittyvissä asioissa myös muiden kuin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien jätteiden osalta. Määräykset koskevat toimintaa siltä osin kuin on tarpeen jätteen hallitsemattoman käsittelyn, jätteestä ja jätehuollosta aiheutuvan vaaran ja haitan sekä roskaantumisen ehkäisemiseksi.

Näitä jätehuoltomääräyksiä ei sovelleta siltä osin kuin niistä on muualla säädetty tai määrätty erikseen sairaaloiden, terveyskeskusten, laboratorioden, muiden tutkimus- ja hoitolaitosten sekä eläinlääkintälaitosten tartuntavaarallisen ja biologisen jätteen, viiltävän ja pistävän jätteen eikä eläinperäisen jätteen jätehuollon järjestämiseen. Edellä mainittujen jätteiden osalta on jätehuollon järjestämisestä säädetty ja ohjeistettu osin erikseen ja nämä jätteet on ominaisuuksiensa vuoksi käsiteltävä erityisten säännösten ja ohjeiden mukaisesti. Jos jostakin asiasta ei ole kyseisten jätteiden osalta erikseen säädetty, sovelletaan tällöin jätehuoltomääräyksiä.

2 § Määritelmät

Jätehuoltomääräyksissä on määritelty ne käsitteet, joita jätehuoltomääräyksissä käytetään ja joiden ymmärtäminen on tärkeää määräyksiä sovellettaessa. Säännöksessä on määritelmät muun muassa jätehuollon eri toimijoille, eri jätelajeille ja erilaisille jätteiden keräyspisteille. Siltä osin kuin käsitteitä käytetään myös jätelaissa tai jäteasetuksessa, ovat määritelmät yhteneväiset lainsäädännössä käytettyjen määritelmien kanssa.

3 § Jätehuollon tavoitteet

Tavoitteita koskevassa säännöksessä ei anneta jätelakia tarkentavaa määräystä, vaan siinä käsitellään jätelain 8 §:n velvoitteita. Nämä veloitteet ovat keskeisiä ja tuodaan siksi esille jätehuoltomääräyksissä. Jätehuollon tavoitteena on suojella terveyttä ja ympäristöä. Jätehuollon tulee aina olla asianmukaista ja jätteet on kuljetettava sekä käsiteltävä hallitusti. Etusijajärjestystä on mahdollisuuksien mukaan kaikkien tahojen noudatettava. Jätehuollon ammattimaisille toimijoille etusijajärjestyksen noudattaminen on sitovaa siten, että saavutetaan taloudellisesti ja ympäristön kannalta paras lopputulos.

2 Luku Kunnan jätehuoltojärjestelmään liittyminen

4 § Velvollisuus liittyä kunnan jätehuoltojärjestelmään

Jätelain 41 §:ssä edellytetään, että kiinteistön haltijan tai muun jätteen haltijan on luovutettava kunnan vastuulle kuuluva jäte alueella järjestettyyn kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että kaikkien asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöjen on liityttävä kunnan jätehuoltojärjestelmään. Velvollisuus kuulua järjestetyn jätehuollon piiriin on kiinteistö- ja asuntokohtainen eli jos samalla kiinteistöllä sijaitsee monta eri asuin- tai vapaa-ajan rakennusta, on jokaisen näistä rakennuksista oltava kunnallisen jätehuoltojärjestelmän piirissä.

Liittymisvelvollisuus kunnalliseen jätehuoltojärjestelmään koskee kaikkia käytössä olevia ja käytettävissä olevia asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöjä, koska näillä kiinteistöillä jätettä voi syntyä. Jätelaki ei mahdollista sitä, että asuin- tai vapaa-ajan kiinteistö vapautettaisiin liittymisvelvollisuudesta. Ainoastaan, jos katsotaan, ettei kiinteistö ole lainkaan käytettävissä asumiseen tai vapaa-ajan asumiseen eli kyseessä on täysin käyttökelvoton kiinteistö, ei liittymisvelvollisuutta ole.

Muiden kuin asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöjen on liityttävä kunnan jätehuoltojärjestelmään kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvan yhdyskuntajätteen osalta. Liittymisvelvollisuus koskee kaikkia niitä kiinteistöjä, joilla syntyy jätelain 32 §:n mukaisesti kunnan vastuulla olevaa jätettä. Tällaista jätettä on mm. valtion, kuntien ja muiden julkisoikeudellisten toimijoiden hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvä yhdyskuntajäte sekä yksityisissä sosiaali- ja terveyspalveluissa ja koulutustoiminnassa syntyvä yhdyskuntajäte.

Jätteen haltijan on luovutettava kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluva jäte kiinteistöittäistä jätteenkuljetusta varten järjestämänsä keräyspaikkaan. Jätelain nojalla kunnan vastuulle kuuluvaa jätettä ei siis saa käsitellä itse (muutoin kuin jätehuoltomääräysten 4 luvussa säädetyissä tapauksissa), eikä sitä saa luovuttaa millekään muulle toimijalle kuin kunnalliselle jätehuoltoyhtiölle. Näin varmistetaan kunnallisen jätehuollon toimivuus.

5 § Liittyminen kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen

Jätehuoltomääräyksissä on säädetty, miten jätelain mukainen liittymisvelvollisuus kunnan jätehuoltojärjestelmään tulee käytännössä kiinteistöillä järjestää. Kiinteistö voi hoitaa liittymisvelvollisuutensa kiinteistökohtaisella jäteastialla tai lähikiinteistöjen yhteisellä jäteastialla (kimppa).

Kiinteistöittäistä keräystä (ml. kimppoja) voidaan pitää liittymisessä lähtökohtana. Kiinteistöittäinen jätteenkuljetus palvelee tyypillisesti kiinteistön tarpeita parhaiten, sillä keräyspaikka sijoitetaan kiinteistölle tai sen läheisyyteen. Samoin kaikkien rivi- ja kerrostalojen sekä muiden kuin asuinkiinteistöjen on aina järjestettävä jätehuolto omalla jäteastialla tai kimppa-astialla.

Liittyminen kiinteistön haltijan järjestämään jätteenkuljetukseen tapahtuu sopimalla liittymisestä jätteenkuljetusyrityksen kanssa, joka hoitaa kunnan vastuulla olevan jätteenkuljetuksen ja -keräyksen. Liittyminen perustuu jätelakiin ja jätehuoltomääräyksiin, ja maksut perustuvat jätehuoltoviranomaisen hyväksymään jätetaksaan. Osapuolet voivat tehdä palvelusta kirjallisen sopimuksen.

Rivitalojen, kerrostalojen sekä julkisen hallinto- ja palvelutoiminnan kiinteistöjen on aina liityttävä kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen. Mikäli tällaisen kiinteistön haltija ei jätehuoltoviranomaisen kehotuksen myötä liity kunnalliseen jätehuoltojärjestelmään, valvova viranomainen velvoittaa liittymiseen tarvittaessa hallintopakkeinoja käyttäen.

Tieto kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen liittymisestä ja kiinteistön jätehuollon järjestämisestä merkitään jätehuollon asiakasrekisteriin. Jotta rekisteri pysyisi ajan tasalla, on asiakkaalle asetettu velvoite ilmoittaa asiakasrekisteriin vaikuttavista muutoksista jätteenkuljetusyritykselle ja jätehuoltoviranomaiselle.

6 § Liittyminen kiinteistön haltijan järjestämään jätteenkuljetukseen

Liittyminen kiinteistön haltijan järjestämään jätteenkuljetukseen tapahtuu sopimalla liittymisestä jätteenkuljetusyrityksen kanssa, joka hoitaa kunnan vastuulla olevan jätteenkuljetuksen ja -keräyksen. Liittyminen perustuu jätelakiin ja jätehuoltomääräyksiin, ja maksut perustuvat jätehuoltoviranomaisen hyväksymään jätetaksaan. Osapuolet voivat tehdä palvelusta kirjallisen sopimuksen.

Kiinteistökohtaisessa jätevesien käsittelyssä syntyvät lietteet, millä tarkoitetaan saostus- ja umpisäiliölietteitä sekä pienpuhdistamojen lietetiloihin kertyviä lietteitä, kuljetetaan alueella kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa. Liittyminen tapahtuu ottamalla yhteyttä jätehuoltorekisteriin hyväksytyyn jätteenkuljettajaan ja tekemällä sopimus jätteiden noutamisesta ja kuljettamisesta kiinteistöltä jätehuoltomääräysten mukaisesti. Jätehuoltoviranomaisen tulee tarkastella saostus- ja umpikaivolietteiden

kuljetukset jätelain mukaisesti, sillä järjestelmän toimivuutta ei ole vielä alueella tarkasteltu.

Jätelain mukaisesti jätteiden ammattimaista kuljettamista harjoittavan jätteiden kuljettajan on oltava jätehuoltorekisterissä, jota ylläpitää alueellinen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ely-keskus). Kiinteistön haltijan vastuulla on varmistaa, että kuljetuspalveluita tarjoava yritys kuuluu jätehuoltorekisteriin. Kuljettajan, jonka toiminta on hyväksytty rekisteriin, on pidettävä jätelain mukaisesti jätehuoltorekisterin ote mukana kuljetuksen aikana, ja kiinteistön haltijalla on oikeus saada tämä ote nähtäväksi. Tällä voidaan varmistaa, että jätteenkuljetukset hoidetaan säännösten mukaisesti asianmukaisella kalustolla ja niitä voidaan valvoa.

Kiinteistökohtaisessa jätevesien käsittelyssä syntyvät lietteet voidaan tietyin edellytyksin käsitellä kiinteistöllä. Tästä on erikseen säännökset jätehuoltomääräysten 39 §:ssä.

7 § Elinkeinotoiminnan jätehuolto kunnan toissijaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden perusteella

Jätelain 33 §:n mukaan kunnan on järjestettävä tietyin edellytyksin myös sellaisen elinkeinotoiminnan jätehuolto, joka ei muutoin kuulu kunnalliseen jätehuoltojärjestelmään. Kunnan on järjestettävä elinkeinotoiminnan jätehuolto, jos jätteen haltija tätä muun palvelutarjonnan puutteen vuoksi pyytää ja jäte laadultaan ja määrältään soveltuu kuljettavaksi tai käsiteltäväksi kunnan jätehuoltojärjestelmässä. Näin turvataan jätehuoltopalvelut elinkeinotoiminnan jätteen tuottajille silloin, kun yksityistä jätehuoltopalvelua ei tietyllä alueella ole kohtuullisesti saatavilla. Käytännössä palvelun järjestää tällöin kunnallinen jäteyhtiö.

Toissijaisesti kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien jätteiden osalta kunnallinen jäteyhtiö tekee kiinteistön tai muun jätteen tuottajan kanssa määräaikaisen sopimuksen liittymisestä kunnan jätehuoltojärjestelmään sekä siitä mitä palveluita kyseinen sopimus koskee. Tämä sopimus on jätelain mukaisesti tehtävä, kun kyseessä on jatkuvasti ja säännöllisesti tarvittava jätehuoltopalvelu.

8 § Kiinteistökohtainen jäteastia

Jätehuollon ensisijainen järjestämistapa on kiinteistökohtaisen jäteastian käyttö. Kiinteistön haltijan on itse hankittava käsin siirrettävät enintään 660 litran jäteastiat jätehuoltomääräysten 23 §:n mukaisesti, ja sopia tyhjennyksistä kiinteistön haltijan valitsemalla, määräysten 26 §:n mukaisella tyhjennysvälillä jätteenkuljetusyrityksen kanssa.

Kiinteistön haltijan on itse järjestettävä jäteastialle määräysten 29 §:n mukainen keräyspaikka kiinteistölle. Keräyspaikka voi olla myös kiinteistön ulkopuolella (esimerkiksi pihan sijaan isomman tien varressa), jos kiinteistön haltija sopii asiasta alueen maanomis-

tajan kanssa. Kiinteistön haltijan on toimitettava kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluva jäte omaan jäteastiaan. Sellaista jätettä, joka kuljetetaan kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa, ei saa viedä muihin keräyspaikkoihin, kuten jätekeskukselle tai jäteasemille.

9 § Kiinteistöjen yhteinen jäteastia (kimppa)

Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen liittyminen voidaan järjestää säännöksen mukaisesti myös lähikiinteistöjen yhteisen jäteastian eli kimpan kautta. Kimppa sopii omakotija paritalojen sekä vapaa-ajan kiinteistöjen lisäksi myös asunto-osakeyhtiöille. Kimppaastian käytön mahdollisuus on rajattu vain samalla alueella sijaitseviin lähikiinteistöihin, koska jätelain 41 §:n mukaisesti jätteet on luovutettava alueella järjestettyyn kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen. Kimpan muodostavat kiinteistöt eivät voi sen vuoksi sijaita pitkän välimatkan päässä toisistaan.

Taajamissa lähikiinteistöiksi katsotaan samassa tai viereisessä korttelissa sijaitsevat kiinteistöt. Kimpan muodostavat kiinteistöt eivät voi sijaita tämän kauempana toisistaan, koska kiinteistöt sijaitsevat taajamissa hyvin lähellä toisiaan. Haja-asutusalueella lähikiinteistöiksi katsotaan naapurit taikka tiekunnan tai muun toiminnallisen kokonaisuuden muodostavat kiinteistöt. Haja-asutusalueella lähtökohtaisesti ainakin alle viiden kilometrin päässä toisistaan sijaitsevat kiinteistöt voivat muodostaa kimpan. Olosuhteet huomioidaan ottaen kimpassa olevien kiinteistöjen välimatka voi olla tätä pidempikin, Esimerkiksi saman yksityistien varrella sijaitsevat kiinteistöt voivat muodostaa kimpan. Lisäksi kylätoimikunnat ovat sellaisia toiminnallisia kokonaisuuksia, jotka voivat muodostaa kimpan, ja näissä kimpissa kiinteistöjen välimatka toisiinsa nähden voi olla viittä kilometriä pidempi.

Silloinkin, kun kimppaa käyttää saman kiinteistön haltijan vakituinen asunto ja vapaa-ajan asunto, on pääsääntönä se, että kiinteistöjen on oltava lähikiinteistöjä. Vapaa-ajan asunnon jätehuolto ei voi säännönmukaisesti perustua jätteiden kuljettamiseen vakituiselle asunnolle. Järjestely olisi jätelain vastainen. Lisäksi on otettava huomioon, että jos vakituisen asunnon ja vapaa-ajan asunnon kimpat sallittaisiin esimerkiksi saman kunnan tai jätteyhtiön alueella, jouduttaisiin tilanteeseen, jossa ulkopaikkakuntalaiset olisivat eriarvoisessa asemassa, ja näin loukattaisiin perustuslain 6 §:ssä jokaiselle turvattua oikeutta yhdenvertaiseen kohteluun.

Poikkeuksellisesti vapaa-ajan kiinteistön jätteet voidaan kuitenkin kuljettaa vakituiselle asuinkiinteistöille, jos kiinteistöt sijaitsevat lähellä toisiaan ja vakituisesti asutulla kiinteistöllä jätehuolto on järjestetty asianmukaisesti. Jos vakituinen asunto on asunto-osakeyhtiössä, on vapaa-ajan kiinteistön jätteiden kuljettamiselle vakituisen asunnon käyttämään jäteastiaan saatava asunto-osakeyhtiön lupa. Jos vakituinen asuinkiinteistö käyttää kimppa-astiaa, on vapaa-ajan asunnon jätteiden kuljettamiselle kimppa-astiaan oltava kimpan yhteyshenkilön suostumus.

Kun kimppa perustetaan, kiinteistön haltijat sopivat tästä yhdessä. Tämän jälkeen kimpasta ilmoitetaan kirjallisesti jätehuoltolautakunnalle, jotta jätehuollon asiakasrekisteriin saadaan riittävät ja oikeelliset tiedot kimpnan perustamiseksi. Jotta jätehuollon asiakasrekisteri pysyy ajan tasalla, on myös kimpassa tapahtuvista muutoksista ilmoitettava määräyksen mukaan jätehuoltolautakunnalle.

Kimpoilla on aina oltava nimettynä yhteyshenkilö, josta käytetään viestinnässä myös nimitystä kimppaisäntä tai kimppaemäntä. Yhteyshenkilön avulla varmistetaan, että jätehuoltoviranomaisella on tiedossa henkilö, joka on tietoinen kimppaan kuuluvista osakkaista. Koska kimpasta sovitaan kiinteistön haltijoiden kesken, ei siihen voida liittyä ilman, että liittymisestä on kimpnan eli käytännössä yhteyshenkilön suostumus. Kimpnan yhteyshenkilö huolehtii tarvittavasta kimpnan osakkaiden tiedottamisesta, ja häneen voidaan olla yhteydessä asioissa, jotka liittyvät kimppaan sekä sen jäteastioihin ja keräyspaikkaan.

Yhteyshenkilö tilaa kimpalle jätteenkuljetusyritykseltä kimppa-astian tyhjentämisen ja jätteenkuljetuksen jätehuoltomääräysten mukaisille jätelajeille. Kiinteistön haltija hankkii kiinteistöille käsin siirrettävät enintään 660 litran jäteastiat jätehuoltomääräysten 23 §:n mukaisesti. Kimpnan osakkaiden on itse järjestettävä jäteastialle määräysten 29 §:n mukainen keräyspaikka.

Useimmiten kimppa-astiaa käytetään sekajätteen keräämiseen. Lisäksi kimpassa voidaan kerätä eri hyötyjätelajeja, kuten biojätettä, kartonkia, metallia ja lasia, jos kimpnan keräyspaikka sijaitsee taajamassa tai muutoin hyötyjätteiden keräysreitillä. Yhteinen jäteastia on käytännöllinen tapa esimerkiksi biojätteen erilliskeräykseen taajamien omakotitalojen tai pienten rivitalojen kesken, koska yksittäisellä kiinteistöllä biojätettä voi syntyä vähän vaadittuun tyhjennysväliin nähden.

Kun kimppa-astia on järjestetty kiinteistöittäisesti kuljetettavalle, kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvalla jätteelle, jätteet on kiinteistöltä toimitettava kimppa-astiaan. Sekajätteen osalta määräyksessä on asetettu vähimmäistilavaraus kimppa-astialle. Vaatimuksella varmistetaan, että kimppa-astian tilavuus vastaa kiinteistöillä syntyvää jätemäärää, eikä yhteisen astian käyttö aiheuta epäasianmukaista jätteiden käsittelyä tai roskaantumista. Tilavaraus on asetettu kuitenkin sen verran alhaiseksi, ettei vaadita ylisuuria kapasiteetteja huomioiden eri talouksien tuottamat erisuuruiset jätemäärät.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi puuttua kimppa-astian käyttöön, mikäli käytöstä aiheutuu roskaantumista taikka haittaa terveydelle tai ympäristölle. Jos esimerkiksi asetettu tilavuusvarauskaan ei riitä haittojen ehkäisemiselle, ympäristönsuojeluviranomainen voi velvoittaa astiakoon kasvattamiseen.

10 § Korttelikohtaiset ja muut vastaavat järjestelmät

Korttelikohtaiset järjestelmät voidaan tulkita kiinteistöittaisen jätteenkuljetuksen muodoksi, jossa liittymisvelvoite hoidetaan liittymällä järjestelmän käyttäjäksi. Jotta järjestelmä on toimiva, kaikkien alueen kiinteistöjen on liityttävä nimenomaan alueella olevan järjestelmän käyttäjiksi. Jos tällaista velvoitetta ei olisi ja samalle alueelle järjestettäisiin myös kiinteistökohtaisia jäteastioita, ei saavutettaisi niitä tehokkuus- ja ympäristöhyötyjä, joita keskitetyillä ratkaisuilla tavoitellaan. Uusilla alueilla velvoite liittyä keskitettyyn jätteenkeräysjärjestelmään annetaan tyypillisesti myös tontinluovutussovittimusten ehdoissa.

Putkikeräysjärjestelmiä ja muita vastaavia korttelikohtaisia järjestelmiä (esim. korttelikohtaista syväkeräystä) voidaan mahdollisesti järjestää erityisesti uusille asuin- ja työpaikka-alueille. Näissä järjestelmissä käytetään korttelikohtaisia vastaanottoaikoja yhdyskuntajätteelle. Järjestelmillä pyritään mm. ympäristöhaittojen minimointiin ja jätehuollon tehokkaaseen toteuttamiseen.

11 § Kiinteistöittaiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomien jätteiden kuljettaminen

Kaikkia jätteitä ei voida kuljettaa pakkaavilla jäteautoilla toteutettavassa kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa tai vastaanottaa ekopisteissä. Tällaisia kokonsa, määränsä tai muun vastaavan ominaisuuden vuoksi tavanomaiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomia jätteitä ovat esimerkiksi käytöstä poistetut huonekalut ja muut suurikokoiset esineet sekä puutarha- ja remonttijätteet. Jätteen haltija vastaa tällaisten jätteiden kuljettamisesta itse tai tilaamalla jätteenkuljetusyrityksen mahdollisesti tarjoaman erillisen noutopalvelun.

Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomia jätteitä ei saa laittaa kiinteistökohtaiseen jäteastiaan tai kimppe-astiaan, eikä niitä voi viedä myöskään ekopisteeseen. Työturvallisuuden ja jätteiden keräyksen toimivuuden vuoksi jätteenkuljettaja voi kieltäytyä sellaisen jäteastian tyhjentämisestä, johon on sijoitettu tällaista jätettä. Jos kuljettaja ei voi tyhjentää jäteastiaa, on kiinteistön haltijan itse huolehdittava jäteastian tyhjentämisestä, jätteenkuljetuksen tilaamisesta ja jätteiden kuljettamisesta sellaisin välinein, jotka mahdollistavat turvallisen ja haittoja aiheuttamattoman kuljetuksen.

12 § Jätteiden vastaanottoaikat

Kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvat jätteet on toimitettava kunnallisen jäteyhtiön osoittamiin paikkoihin. Velvoite on asetettu, jotta jätteet ohjautuvat asianmukaisesti niille tarkoitettuun käsittelyyn.

Vastaanottoaikoja jätteille, joita ei kuljeteta kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa, ovat kunnallisen jäteyhtiön järjestämät paikat, kuten jätekeskus ja jäteasemat. Ylä-Savon

jätekeskuksella ja paikallisilla jäteasemilla vastaanotetaan vaarallisia jätteitä sekä isokoisia jäte-esineitä ja muita jäte-eriä, joita ei kuljeteta kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa (esim. rakennus- ja remontointijätteitä). Jäteasemilta jätteet ohjautuvat asianmukaiseen jatkokäsittelyyn. Kunnallisen jäteyhtiön lisäksi kunnat ylläpitävät vastaanottopaikkoja puutarhajätteelle.

Tuottajavastuunalaiset jätteet toimitetaan tuottajien järjestämiin vastaanottopaikkoihin tai kunnallisen jäteyhtiön järjestämiin täydentäviin vastaanottopaikkoihin, joista jätteet toimitetaan tuottajan järjestämään jätehuoltoon. Tuottajavastuunalaisia jätteitä ovat esimerkiksi sähkö- ja elektroniikkaromu sekä akut ja paristot. Myös pakkaukset kuuluvat tuottajavastuulle, ja siltä osin kuin niitä ei kerätä kiinteistöittäisesti, ne toimitetaan tuottajan tai kunnallisen jäteyhtiön järjestämiin ekopisteisiin.

Kunnallisen jäteyhtiön on pidettävä yllä ajantasaista listaa järjestämistään vastaanottopaikoista. Lista kunnallisen jäteyhtiön osoittamista vastaanottopaikoista on saatavana internet-sivustolla www.kierratys.info. Sivustolla on saatavissa tietoa sekä kunnallisen jäteyhtiön että tuottajien järjestämistä keräyspisteistä. Näin asiakas saa kätevästi tiedon siitä, mikä on kunkin jätelajin oikea vastaanottopaikka.

Jätteiden toimittaminen yleisille vastaanotto- ja käsittelypaikoille on määräyksessä sallittu vain paikan pitäjän antamien ohjeiden mukaisesti ja ilmoitettuna aukioloaikoina. Muina aikoina jätteitä ei voida tuoda, jottei niistä aiheudu roskaantumista tai muuta haittaa. Erilaatuiset jätteet on sijoitettava niille osoitettuihin paikkoihin, jotta jatkokäsittelystä voidaan vaivattomasti huolehtia.

Vastaanotto- ja käsittelypaikkaan saa toimittaa ainoastaan sellaista jätettä, joka on vastaanotto- tai käsittelypaikan vastaanottoehtojen mukaista tai joille on varattu vastaanottopaikassa oma jätetila. Vastaanotto- tai käsittelypaikka voi kieltäytyä vastaanottamasta sinne soveltumatonta jätettä, sillä vastaanottopaikkaan soveltumattoman jätteen kuljetuksen ja käsittelyn järjestäminen voi aiheuttaa merkittäviä ylimääräisiä kustannuksia ja haittoja vastaanottopaikan toiminnalle.

3 Luku Jätteiden kerääminen kiinteistöllä

13 § Erikseen kerättävät hyötyjätteet

Määräyksessä on asetettu yleinen jätteiden lajitteluvollisuus, joka koskee kaikkia siltä osin kuin eri jätelajeille on järjestetty erilliskeräystä kiinteistöittäisesti tai keräyspisteissä. Lajittelu- ja erilliskeräysveloitteet edistävät jätelain mukaisen etusijajärjestyksen toteutumista ja jäteasetuksen mukaisen kierrätystavoitteen täyttymistä. Tavoitteena on 50 %:n kierrätysaste yhdyskuntajätteelle. Jätteet tulee lajitella ja toimittaa etusijajärjestyksen mukaisesti hyötykäyttöön, jotta säästetään luonnonvaroja ja vähennetään jätteistä aiheutuvia haittoja.

Jotta hyötyjätteet saadaan kierrätettyä, on lajittelussa noudatettava lajitteluohjeita. Pakkausjätteiden osalta noudatetaan tuottajien lajitteluohjeita, jotka löytyvät Suomen Pakkauskierrätys RINKI Oy:n internet-sivuilta www.rinkiin.fi. Kunnallisen jäteyhtiön, Ylä-Savon Jätehuolto Oy:n lajitteluohjeet ovat näiden ohjeiden kanssa yhtenäiset. Kartongin, lasin ja muovin keräykseen ei saa laittaa muita kuin pakkauksia, jotta varmistetaan jätelajin soveltuvuus tuottajan järjestämään kierrätykseen. Metallin osalta keräykseen otetaan vastaan sekä metallipakkaukset että muu asumisessa syntyvä pienmetalli. Jos lajitteluohjeet muuttuvat, noudatetaan uusia ohjeita.

Määräyksissä on säädetty, että hyötyjätteet kerätään kyseiselle jätelajille tarkoitettuun kiinteistökohtaiseen jäteastiaan, jos kiinteistö kuuluu kyseisen jätelajin osalta kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen piiriin. Mikäli hyötyjätteitä ei kerätä kiinteistöittäisesti, hyötyjätteet toimitetaan kunnallisen jäteyhtiön tai tuottajayhteisöjen tätä tarkoitusta varten perustamiin keräyspisteisiin siltä osin kuin eri hyötyjätelajeja pisteessä vastaanotetaan. Paperia, kartonkia, lasia ja metallia kerätään kattavasti eri ekopisteissä. Muovin keräyspisteitä on sijaan vähän, sillä muovin erilliskeräys on vasta alkamassa maanlaajuisesti vuoden 2016 alussa. Jos muovin keräyspistettä ei alueella ole, tai muovi ei sovellu keräykseen, se laitetaan sekajäteastiaan energiahyötykäyttöön toimitettavaksi.

Säännöksessä on tarkennettu sitä, ettei kiinteistöllä erilliskerättyä hyötyjätettä saa luovuttaa kunnallisen jäteyhtiön tai tuottajan keräyksen lisäksi muille toimijoille tai muuhun paikkaan eivätkä muut toimijat saa ottaa sitä vastaan kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvilta kiinteistöiltä. Jo jätelain mukaisesti nämä jätteistä vastuussa oleva tahot ovat myös niitä, joilla on oikeus jätehuollon järjestämiseen, jotta jätehuoltojärjestelmä kokonaisuudessaan toimii. Tuottajan järjestämällä keräyksellä tarkoitetaan myös sellaista keräystä, jossa jätehuoltoyritys tai muu toimija toimii yhteistoiminnassa tuottajan kanssa tuottajan lukuun.

Hyötyjätteistä merkittävä osa on pakkauksia. Pakkausjätteet kuuluvat jätelain 46 ja 48 §:n mukaisesti tuottajien jätehuollon järjestämisvastuulle. Tuottajilla on ensisijainen oikeus pakkausjätteiden kiinteistöittäiseen keräykseen, mutta toistaiseksi tuottajat eivät kiinteistöittäistä keräystä järjestä. Jätelain 35.1 §:n mukaisesti kunta voi tässä tapauksessa huolehtia erilliskerätyn pakkausjätteen kiinteistöittäisen kuljetuksen järjestämisestä, mistä jätehuoltoviranomainen on tehnyt päätöksen vuonna 2015. Keräys on tehtävä yhteistoiminnassa tuottajien kanssa ja kerätyt pakkaukset on toimitettava tuottajalle. Jätteenkuljetusyritykset hoitavat sekä näiden jätehuoltomääräysten edellyttämän että vapaaehtoisen keräyksen määräysten 14 ja 15 §:n mukaisesti. Kunnallisen täydentävän keräyksen avulla erilliskeräysmahdollisuudet pysyvät yhdenmukaisina ja kattavina.

Mikäli erilliskerättyä pakkausjätettä ei kuljeteta kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa, voi kiinteistön haltija itse tilata sille vapaaehtoisesti jätteenkuljetuksen ja luovuttaa jätteen jätteenkuljetusyritykselle kuljettavaksi tuottajan järjestämään vastaanottopaikkaan. Näin ollen niissä tapauksissa, joissa kiinteistöä ei ole veloitettu erilliskeräykseen, kiinteistön haltija voi halutessaan järjestää keräystä pakkausjätteille haluamansa jätteenkuljetusyrityksen kautta.

14 § Asumisessa syntyvien hyötyjätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet

Taajamissa asumisessa syntyvät hyötyjätteet on lajiteltava ja erilliskerättävä omiin kiinteistökohtaisiin jäteastioihin silloin, kun kiinteistöllä on määräysten mukainen vähimmäismäärä asuntoja. Biojäte ja kartonki on erilliskerättävä kiinteistöiltä, joilla on vähintään viisi asuinhuoneistoa. Näitä hyötyjätteitä syntyy kiinteistöillä tyypillisesti niin paljon, että niiden kerääminen em. asuinhuoneistolta on perusteltua. Lasille ja metallille erilliskeräysvelvoite on asetettu korkeammalle, vähintään 20 asuinhuoneiston kiinteistöille, sillä niiden kertymä on pienempi.

Keräyspaperi kuuluu tuottajavastuun piiriin ja sen keräyksestä on säädetty erikseen jätelaissa. Jätelain 49 §:n mukaisesti tuottajan on järjestettävä paperin kuljetus maksutta kiinteistön haltijan järjestämästä vastaanotto paikasta, jos kiinteistö sijaitsee muualla kuin pientalo tai haja-asutusalueella. Jätelain 50 §:n mukaan kiinteistön haltijan on järjestettävä keräyspaperin keräystä varten tarvittavat tilat kiinteistölle. Velvollisuus ei kuitenkaan koske pientaloja tai muita vastaavia kiinteistöjä eikä haja-asutusalueella sijaitsevia kiinteistöjä. Käytännössä siis taajamien asunto-osakeyhtiöt ovat paperin kiinteistöittäisen keräyksen piirissä. Muutoin paperinkeräys on järjestetty alueellisissa paperinkeräyspisteissä.

Hyötyjätteiden erilliskeräysvelvoitteilla varmistetaan, että hyötyjätteet kerätään kiinteistöiltä, joilla kertymä on keskimäärin riittävä. Kun hyötyjätteen keräys on kiinteistöllä, on sen toimittaminen keräykseen asiakkaan kannalta helpompaa kuin kiinteistöillä, joilla hyötyjätteen keräystä ei ole. Erilliskeräysvelvoitteita asettamalla pyritään saamaan kyseiset jätelajit kerättyä mahdollisimman kattavasti siten, että ne saadaan etusijajärjestyksen mukaisesti toimitettua materiaalina hyödynnettäväksi. Lisäksi on otettava huomioon, että sekajätteen joukossa biojäte, lasi ja metalli haittaavat polttoprosessia. Nämä jätelajit tulisi saada tämänkin vuoksi kerättyä mahdollisimman kattavasti erikseen.

Biojätteen erilliskeräysvelvoite ei koske niitä asuinhuoneistöjä, joilla syntyvä biojäte kompostoidaan kyseisellä kiinteistöllä. Niillä kiinteistöillä, joita biojätteen erilliskeräysvelvoite ei koske, on biojäte suositeltavaakin kompostoida, jos ei haluta liittyä erilliskeräyksen piiriin vapaaehtoisesti.

Muovipakkauksille ei ole vielä asetettu erilliskeräysvelvoitetta, koska muovipakkausten kerääminen tuottajien toimesta on vasta alkamassa alueittaisesti 1.1.2016 lähtien muita pakkausjätteitä suppeammalla verkostolla, ja muovin materiaalihyötykäyttöä vielä kehitetään.

15 § Muilla kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piirissä olevilla kiinteistöillä syntyvien hyötyjätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet

Määräyksissä on asetettu erilliskeräysvelvoitteet myös muille kuin asuinkiinteistöille siltä osin kuin erilliskeräysvelvoitteita voidaan antaa. Erilliskeräysvelvoitteet koskevat kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piirissä olevia kiinteistöjä, kuten valtion ja kuntien virastoja, sairaaloita ja terveyskeskuksia, kouluja ja päiväkoteja. Erilliskeräysvelvoitteet on asetettu näille kiinteistöille kertymän mukaisesti (l/viikko), jotta erilliskeräys järjestetään aina, kun jätelajia syntyy niin paljon, että kertymä on jäteastioiden vaaditut tyhjennysvälit huomioon ottaen riittävä. Näin erilliskeräys on logistisesti ja ympäristön kannalta järkevää. Samoin kuin asuinkiinteistöt, myös muut kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvat kiinteistöt voivat ottaa taajamissa ja muualla hyötyjätteiden keräysreiteillä vapaaehtoisen erilliskeräyksen.

Vaikka jätehuoltomääräysten mukaiset erilliskeräysvelvoitteet eivät koske elinkeinonharjoittajia, on huomattava, että jäteasetuksessa vaaditaan, että teollisuus-, palvelu- ja muun elinkeinotoiminnan harjoittajan on jätelaissa säädetyin edellytyksin järjestettävä vastuulleen kuuluvan paperi-, kartonki-, lasi-, metalli-, ja biojätteen erilliskeräys ja kiertäys. Elinkeinoharjoittajien on noudatettava jäteasetuksen mukaisia velvoitteita.

16 § Muut erikseen kerättävät jätteet

Tuottajavastuun alaiset jätteet

Jätehuoltomääräysten 15 §:n mukaisten hyötyjätteiden lisäksi tuottajavastuunalaiset jätteet on kerättävä erikseen ja toimitettava tuottajan järjestämään vastaanottopaikkaan. Tuottajavastuunalaisia jätteitä ovat esimerkiksi paristot ja akut sekä sähkö- ja elektroniikkaromu. Kun ne toimitetaan tuottajien vastaanottoon, ne saadaan asianmukaiseen jatkokäsittelyyn. Pantilliset juomapakkaukset on toimitettava näitä varten järjestettyihin palautuspisteisiin, josta ne saadaan toimitettua uusio- tai materiaalihyötykäyttöön.

Vaaralliset jätteet

Vaaralliset jätteet ja erityisjätteet on kerättävä erikseen ja toimitettava käsiteltäväksi jätehuoltomääräysten luvussa 10 annettujen määräysten mukaisesti, sillä nämä jätteet voivat aiheuttaa terveys- ja ympäristöhaittoja, jos ne laitetaan sekajätteen joukkoon.

Puutarhajätteet, risut, oksat ja käsittelemätön puujäte

Puutarhajäte, risut ja oksat sekä käsittelemätön puujäte, joita ei käsitellä omatoimisesti kiinteistöillä jätehuoltomääräysten mukaisesti, on toimitettava säännöksen mukaisesti kunnan tai kunnallisen jäteyhtiön osoittamaan vastaanottopaikkaan. Osa puutarhajätteiden sekä risujen ja oksien vastaanottopaikoista on kuntien ylläpitämiä, osin niitä yllä-

pitää kunnallinen jäteyhtiö. Jätteiden sallitusta omatoimisesta käsittelystä, kuten puhtaana puun polttamisesta kiinteistön tulisijoissa ja puutarhajätteen kompostoinnista, on säännökset jätehuoltomääräysten 19 ja 20 §:ssä.

Rakentamis- ja purkujätteet

Rakentamis- ja purkutoiminnassa syntyy merkittäviä määriä jätteitä. Etusijajärjestyksen mukaisesti mahdollisimman suuri osa rakennustyömailla erotettavissa olevista käyttökelpoisista esineistä ja aineista on pyrittävä käyttämään uudelleen. Kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvissa toiminnoissa, mukaan lukien asumisessa, syntyvä rakennus- ja purkujäte lajitellaan jäteasetuksen mukaisesti. Jäteasetuksen vaatimukset koskevat myös elinkeinotoimintaa.

Jotta mahdollisimman suuri osa rakennus- ja purkujätteistä päätyisi kierrätettäväksi, tulee rakennustyömaalla lajitella ja kerätä erikseen jäteasetuksen mukaisesti ainakin seuraavat jätelajit:

- betoni-, tiili-, kivennäislaatta- ja keramiikkajätteet
- kipsipohjaiset jätteet
- kyllästämättömät puujätteet
- metallijätteet
- lasijätteet
- muovijätteet
- paperi- ja kartonkijätteet
- maa- ja kiviainesjätteet

Rakennustöiden yhteydessä voi syntyä vaarallisiin jätteisiin kuuluva asbestijätettä, joka on kerättävä aina erikseen ja kuljetettava sille erikseen määrättyihin paikkoihin tiiviissä astioissa.

Mikäli kiinteistön omistaja itse huolehtii rakennus- ja purkujätteiden jätehuollosta, syntyvä jäte käsitellään kunnallisessa jätehuoltojärjestelmässä ja lajitellut rakennus- ja purkujätteet toimitetaan kunnallisen jäteyhtiön osoittamaan vastaanottoaikaan, koska tällöin kyseessä on yhdyskuntajäte.

17 § Sekajäte

Vaikka jätteet lajitellaan huolellisesti, syntyy kiinteistöillä aina myös sellaista jätettä, jolle ei ole järjestetty erilliskeräystä kiinteistöittäisesti tai ekopisteissä. Kaikilla kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen piiriin kuuluvilla kiinteistöillä onkin oltava sekajätteelle kiinteistökohtainen jäteastia tai kimppa-astia. Muihin pisteisiin sekajätettä ei voi toimittaa.

Sekajäte ohjautuu energiahyötykäyttöön. Vuonna 2016 sekajätettä aletaan polttaa Riikinvoiman ekovoimalaitoksessa, jossa tuotetaan sähköä ja lämpöä. Tämän vuoksi sekajätteen joukkoon ei saa laittaa energiahyödyntämiseen soveltumattomia jätteitä.

Säännöksessä on mahdollistettu poikkeaminen siltä osin, kun kyseessä ovat yksittäiset palamattomat jätteet, joille ei ole järjestetty erilliskeräystä kiinteistöittäisesti tai ekopisteissä. Sekajäteastiaan saa laittaa yksittäisiä lasi- ja posliiniastioiden sirpaleita ja yksittäisiä pieniä PVC-muovisia esineitä, sillä ne ovat osa normaalia sekajätettä. Suuremmat erät (esimerkiksi rikkoutuneet ikkunat tai PVC-tuotteiden erät) on kuitenkin toimitettava kunnallisen jäteyhtiön osoittamaan paikkaan, koska poltossa ne aiheuttavat haittaa. Lasipakkaukset ja metallin voi toimittaa joko kiinteistöllä olevaan erilliskeräykseen tai ekopisteeseen. Vaarallisia jätteitä ei saa missään tapauksessa laittaa sekajäteastiaan.

18 § Energiajäte

Energijätteen/polttokelpoisen jätteen erilliskeräys päättyy 1.5.2016. Energijätettä on kerätty yksityisten jätteenkuljettajien toimesta, tältä osin kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvilla kiinteistöillä on voinut olla epäselvyyttä erikseen kerättävistä jättejakeista. Määräyksissä energijätteen keräys on kielletty 2.5.2016 alkaen koskien kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvia kiinteistöjä.

Etusijajärjestyksen mukaisesti jätteet tulee energiahyödyntämisen sijasta käyttää hyödyksi materiaalina, kun tämä on kokonaisuuden kannalta järkevää. Mikäli energijätettä on kerätty, on energijakeeseen aikaisemmin laitettut hyötyjättejakeet kerättävä erikseen näiden jätehuoltomääräysten 14 ja 15 §:n mukaisesti. Näin se saadaan etusijajärjestyksen mukaisesti materiaalihyötykäyttöön. Energijakeeseen aiemmin lajiteltu kierrätyskelvoton jäte on sen sijaan laitettava sekajäteastiaan, josta se toimitetaan energiahyötykäyttöön. Päällekkäistä energijätteen ja energiaksi toimitettavan sekajätteen keräystä ei ole sen aiheuttamien ylimääräisten ympäristövaikutusten ja kustannusten vuoksi järkevää tehdä.

4 Luku Omatoiminen käsittely ja hyödyntäminen

19 § Kompostointi

Biohajoavat elintarvike- ja puutarhajätteet on suositeltavaa kompostoida kiinteistöllä. Kompostoinnilla biojätteet saadaan hyödynnettyä kiinteistöllä. Jätehuoltomääräyksissä mahdollistetaan biojätteen kompostointi, kun se tehdään säännöksen mukaisesti siten, ettei haittoja aiheudu. Kompostointiin ei kiinteistöillä velvoiteta, sillä väärin hoidettuna kompostoinnista voi olla enemmän haittaa kuin hyötyä. Kompostiin saa laittaa vain maatuvaa jätettä, koska vain tällainen jäte voidaan kompostoimalla käsitellä haitattomaksi.

Elintarvikejätteiden kompostointia varten on määräyksen mukaan oltava suljettu kompostori eli siinä on oltava pohjalevy tai -verkko sekä kansi. Pohjalevy tai -verkko estää haittaeläinten, kuten jyrsijöiden, pääsyn kompostoriin. Kansi ehkäisee mahdollisia kompostoinnin hajuhaittoja, suojaa kompostia haittaeläimiltä ja estää sadevesien hallitse-

mattoman pääsyn kompostoriin. Kompostorin tulee olla ilmastoitu, mutta ilmastointiaukkojen koon ei tule olla yli 7 mm, jotta kompostoriin ei pääse haittaeläimiä. Jos kompostointia tehdään myös talviaikaan, on kompostorin oltava lämpöeristetty, jotta kompostoituminen pysyy käynnissä mahdollisimman pitkälle talveen ilman, että komposti jäätyy. Elintarvikejätteen kompostointi ei ole kompostorille asetettujen vaatimusten vuoksi sallittua esimerkiksi aumassa, kompostointikehikossa tai avolantalassa.

Jätehuoltomääräysten mukaisesti kompostorin tulee olla tarkoitukseen sopiva. Tämä tarkoittaa muun ohella sitä, että kompostorin tulee olla valmistettu sellaisista aineista, joista ei ole haittaa ympäristölle. Kylmälaitteista valmistetut kompostorit eivät näin ollen ole jätehuoltomääräysten mukaisia. Alkuperäisestä käytöstä poistetut sähkö- ja elektroniikkalaitteet määritellään sähkö- ja elektroniikkaromuksi (kts. valtioneuvoston asetus sähkö- ja elektroniikkaromusta 852/2004). Sähkö- ja elektroniikkaromua pidetään lähtökohtaisesti vaarallisena jätteenä. Vanhojen kylmälaitteiden kylmä- eli jäähdytysaineena on niiden rakenteissa käytetty CFC-yhdisteitä (freoneja), jotka ovat otsonikerrokselle vaarallisia. CFC-yhdisteet korvanneet jäähdytysaineet eivät nekään ole ympäristölle vaarattomia. Kylmälaitteesta tehdyn kompostorin rakenteisiin sisältyy ympäristölle vaarallisia ja haitallisia aineita. Vaikka kylmäaineita olisi otettu talteen, niitä on myös eristeissä, joista ne voivat päästä ympäristöön. Kylmälaitteista tehdyt kompostorit voivat näin ollen aiheuttaa ympäristöhaittoja.

Jotta kyseessä olisi asianmukainen kompostointi, elintarvikejätteen tulee olla selvästi maatumutta ennen kuin se poistetaan kompostorista. Mikäli käytössä on sisäkompostori, jossa kompostointiaika on lyhyt, eivät elintarvikkeet tavallisesti ehdi maata riittävästi, vaan tyypillisesti tarvitaan vielä toinen suljettu kompostori kompostimassan jälkikompostointia varten.

Kompostori voi olla myös kahden tai useamman (korkeintaan yhteensä viiden) lähikiinteistön yhteinen. Yhteinen kompostori voi toimia erityisesti pienillä talouksilla paremmin kuin oma kompostori. Kompostorissa on kuitenkin oltava riittävästi tilavuutta yhtä taloutta kohti. 1-5 henkilölle riittää tyypillisesti 100-250 litran kompostori, ja 6-10 henkilölle riittää tavallisesti 250-400 litran kompostori

Kompostin sijoittamisessa on huomioitava se, ettei siitä saa aiheutua ympäristöhaittaa tai haittaa naapureille. Kompostin on oltava riittävän suojaetäisyyden päässä talousvesikaivosta ja vesialueesta, jottei veden pilaantumista pääse tapahtumaan.

Elintarvikejätteen kompostoinnista asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöillä on tehtävä kirjallinen ilmoitus jätehuoltolautakunnalle, mikäli kiinteistön sekajäteastian tyhjennysväli edellyttää biojätteen käsittelyä. Ilmoituksen perusteella tieto kompostoinnista viedään jätehuollon asiakasrekisteriin ja se on käytettävissä sekä valvontaa, neuvontaa että raportointia varten.

Säännöksessä on asetettu erityisiä velvoitteita kuivakäymäläjätteen, lemmikkieläinten ulosteiden ja pienpuhdistamolietteiden kompostointiin, sillä niitä kompostoitaessa on

kiinnitettävä erityistä huomiota hygieniaan ja hajuhaittojen torjumiseen. Kompostointi on tämän vuoksi sallittua vain tarkoitukseen sopivassa ja hyvin ilmastoidussa kompostorissa, joka on suojattu haittaeläinten pääsylvä ja jonka valumavesien pääsy maahan on estetty.

Puutarhajätettä saa kompostoida lämpöeristämättömässä kompostorissa, kompostointitehikossa tai aumassa, sillä se on ominaisuuksiltaan sellaista, ettei haittoja helposti aiheudu. Kompostoinnin pitää kuitenkin olla hallittua ja puutarhajätteiden kompostiakin pitää hoitaa, sillä pelkkä puutarhajätteiden läjittäminen ei ole kompostoimista. Puutarhajätettä ei saa kuljettaa puistoihin tai muille yleisille tai yksityisille alueille, jossa se aiheuttaa ympäristön rumentumista ja yleisen viihtyvyyden vähentymistä. Toiminta on roskaamista ja voi aiheuttaa vieraslajien leviämistä luontoon. Jos puutarhajätettä ei kompostoida omalla kiinteistöllä, se on kuljetettava kunnan tai kunnallisen jäteyhtiön järjestämään vastaanottoipaikkaan määräysten 16 §:n mukaisesti.

20 § Jätteen polttaminen

Jätteiden hävittäminen polttamalla on jätehuoltomääräyksissä pääsääntöisesti kielletty. Kiinteistön tulisijoissa voidaan polttaa risuja ja oksia sekä puhdasta, kuivaa, kyllästämättömää ja maalaamatonta käytöstä poistettua puutavaraa eli puhdasta jättepuuta. Tällaista materiaalia voidaan polttaa ilman haittojen aiheutumista. Sen sijaan käsitellyn puun, kuten paine- ja pintakäsitellyn puun, lastulevyn ja muovipinnoitettujen puulevyjen poltto on vähäisessäkin määrin kiellettyä.

Paperia, pahvia ja kartonkia voidaan kiinteistöjen tulisijoissa polttaa vähäisiä määriä vain sytykkeenä. Tällöinkin on huomattava, ettei polteta aikakauslehtiä tai sellaisia kartonkipakkauksia, joissa on myös metalli- tai muovikalvot (esim. maito- ja mehupurkit). Muutoin kuin sytykkeenä jätettä ei saa polttaa lainkaan. Muovijätteiden poltto on kokonaan kielletty. Kun jätteitä poltetaan pienikiinteistöjen tulisijoissa, palamisolosuhteet eivät ole sellaisia, mitä hallitulta yhdyskuntajätteiden poltolta voidaan edellyttää. Savukaasujen mukana ympäristöön joutuu nokea ja hajua sekä terveydelle haitallisia yhdisteitä, joista saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista ja viihtyisyshaittoja.

Jätteiden avopoltto on kiellettyä. Avopolttolla tarkoitetaan myös jätteiden polttamista tynnyrissä tai vastaavassa astiassa. Avopolttona voidaan polttaa ainoastaan kuivia olkia, risuja, oksia, kantoja ja puhdasta puuta taajaman ulkopuolella, mutta tällöinkin on huomioitava, ettei toiminnalla saa aiheuttaa haittaa ympäristölle tai naapureille. Taajamissa, joissa asuu ja oleskelee paljon ihmisiä, ei edes tällaisten pihanhoitotöissä syntyvien jätteiden polttaminen ole sallittua. Palamisolosuhteet ovat lähes poikkeuksetta sellaiset, että haittoja esiintyy. Puutarhajätteiden vastaanotto on kunnissa järjestetty, joten ne voidaan käsitellä asianmukaisesti ja kohtuullisin kustannuksin muutenkin kuin polttamalla. Suuri osa puutarhajätteistä voidaan myös käsitellä kiinteistökohtaisesti kompostomalla tai hakettamalla oksat ja risut katteeksi.

21 § Jätteen hautaaminen

Jätteiden sijoittaminen maahan on hallitsematonta jätteiden käsittelyä, joka on jätelain nojalla kiellettyä. Jätteiden maahan hautamisesta voi myös aiheutua ympäristön pilaantumista. Tämän vuoksi jätteiden hautaaminen maahan on määräyksessä erityisesti kielletty.

Kuolleiden lemmikkieläinten ja riistan käsittelyssä muodostuvien osien hautaaminen on sallittua koko maassa elintarviketurvallisuusviraston (Evira) antaman ohjeistuksen mukaisesti. Eviran ohjeiden mukaan kuolleet lemmikkieläimet hävitetään ensisijaisesti hautaamalla tai tuhkaamalla. Kuolleita tuotantoeläimiä koskee oma sääntelynsä, josta tietoa saa Eviralta.

Kunnan eläinlääkäri voi halutessaan antaa luvan kotieläintiloilla syntyvien ruhojen hautaamiseen tapauskohtaisesti huomioiden voimassa olevat lait, määräykset ja ohjeistukset.

22 § Jätteen hyödyntäminen omassa maanrakentamisessa

Säännöksessä on mahdollistettu tietyin edellytyksin omassa asumisessa syntyvän puhtaan tiili- ja betonimurskeen pienimuotoinen ja kertaluontoiseksi luokiteltava käyttö omassa maanrakentamisessa. Toiminta on mahdollista vain pohjavesialueen ulkopuolella, jottei ympäristöhaittoja aiheudu. Edellytyksenä on, että tiili- ja betonimurskeen käyttö korvaa vastaavaan tarkoitukseen sopivien maa-ainesten käyttöä ja säästää näin luonnonvaroja. Muutoin kyseessä on kielletty jätteen hautaaminen maahan. Toiminta on pienimuotoista mikäli käsiteltävät massat sopivat peräkärryn.

Hyödyntämisestä on ilmoitettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja hyödyntäminen on mahdollista vain, kun asiasta ilmoitetaan riittävän aikaisin. Ympäristönsuojeluviranomainen voi tarvittaessa kieltää toimenpiteen tai asettaa sille ehtoja. Tällä varmistetaan toiminnan asianmukaisuus.

5 Luku Jäteastiat ja niiden tyhjentäminen

23 § Jäteastiatyypit

Määräyksissä edellytetään, että kiinteistön haltijan on järjestettävä kiinteistölleen riittävä määrä jäteastioita määräysten mukaista jätteiden keräämistä varten. Tällä varmistetaan, että kiinteistöllä on syntyvään jätemäärään ja -laatuun nähden asianmukaiset keräysvälineet.

Määräyksen mukaan jäteastian on oltava sellainen, että se soveltuu kerättävälle jätelajille, jotta jätteet saadaan kuormattua sujuvasti jäteautoon. Jäteastian koon on vastattava kiinteistöllä syntyvää jätemäärää ja astian on oltava aina suljettavissa tyhjennysväli

huomioon ottaen. Jos näin ei ole, jätteet voivat levitä ympäristöön aiheuttaen roskaantumista. Kiinteistön jäteastian tilavuus onkin valittava siten, että jätemäärän vaihdellesakin jätteet mahtuvat aina jäteastiaan.

Suurimmaksi osaksi kiinteistöillä käytetään käsin siirrettäviä, pyörällisiä ja kannellisia enintään 660 litran jäteastioita. Kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa jäteastian hankinta kuuluu kiinteistön haltijalle. Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa tällaisten jäteastioiden hankinta ja jäteastioiden uusiminen on kuulunut jo muutamana vuoden ajan kunnalliselle jäteyhtiölle, ei kiinteistön haltijalle. Keskitetyllä hankinnalla on pyritty parantamaan asiakkaille tarjottavaa palvelua. Lisäksi yhtenäisen asiakalusto kohentaa jätehuollon yleistä ilmettä, alentaa keräyskustannuksia, parantaa kuljettajien työturvallisuutta ja tehostaa jätteiden keräystä. Jäteastioita uusitaan vähitellen yhtiön toimesta, kun niiden kunto sitä edellyttää.

Kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa voidaan käyttää käsin siirrettävien jäteastioiden sijaan syväkeräyssäiliöitä, mikäli ne sopivat keräyslogistiikkaan. Samoin poikkeuksellisten jäte-esineiden ja suurten jätemäärien keräykseen voidaan käyttää muita jäteastioita, kuten puristimia. Sopivuus keräyslogistiikkaan on varmistettava jätteenkuljetusyrityksiltä, jotta varmistetaan, että jäteastian tyhjennykset saadaan hoidettua ongelmitta.

Määräyksissä on kielletty suurten pikakonttien käyttö silloin, kun kyseessä on kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvan jätteen keräys. Nämä jäteastiat ovat kuormattaessa riski kuljettajien työturvallisuudelle, minkä vuoksi ne on korvattava muilla, toimivilla ja turvallisilla jäteastioilla.

Kiinteistön haltijat vastaavat pääasiassa jäteastioiden, syväkeräyssäiliöiden ja puristimien, hankinnasta ja ylläpidosta. Lisäksi ne elinkeinotoiminnan kiinteistöt, joiden jätehuollosta kunnallinen jäteyhtiö huolehtii kunnan toissijaisen vastuun perusteella, hankkivat kaikki jäteastiat itse.

24 § Jäteastian merkitseminen

Jäteastiat on määräyksen mukaan merkittävä kyseistä jätelajia osoittavalla tekstitarralla, jotta sekä tyhjentäjälle että käyttäjälle on selvää, mitä jätettä kukin astia sisältää.

Jäteastia, joka ei sijaitse kiinteistön välittömässä läheisyydessä, on yksilöitävä. Yksilöinti voi olla esimerkiksi kiinteistön haltijan nimi tai osoite. Jos kyseessä on kimppa, jäteastia yksilöidään kimpan nimellä. Kiinteistökohtaisen jäteastian osalta merkitsemisvastuu on jäteastiaa käyttävällä jätteen haltijalla, kimpoissa yhteyshenkilöllä. Jäteastian yksilöinti varmistaa, että jätteenkuljettaja tyhjentää oikean jäteastian esimerkiksi sellaisissa paikoissa, joissa on lähekkäin useiden kiinteistöjen jäteastioita. Myös mahdollisiin ongelmiin voidaan puuttua tehokkaasti, kun jäteastiat on yksilöity.

25 § Jäteastioiden täyttäminen

Jäteastioiden täyttämistä koskevalla määräyksellä ohjataan sitä, että jäteastioihin laitetaan vain niihin kuuluvia jätteitä ja astiat täytetään oikein. Jäteastioille ja irtojätösäkeille on annettu myös enimmäispainorajat. Käytännössä painorajat edellyttävät, että painavien jätelajien, kuten biojätteen ja lasin, keräykseen käytetään pieniä jäteastioita. Säännöksellä varmistetaan, ettei kuljettajan työturvallisuus vaarannu ja jätteet saadaan kuormattua ilman haittojen aiheutumista.

Jätteiden pitäisi aina mahtua kiinteistön jäteastioihin. Jos kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltuva jäte ei yksittäisessä poikkeustapauksessa mahdu kokonsa tai määränsä puolesta jäteastiaan, se voidaan määräyksen mukaan tilapäisesti sijoittaa jäteastian välittömään läheisyyteen, josta se kuormataan jäteauton kyytiin. Ylimääräinen jäte on pakattava niin, että jäteauton kuljettaja saa sen yksin turvallisesti ja helposti kuormattua, esimerkiksi vahvaan jätessäkkiin. Sellaisia jätteitä, joita kuljettaja ei voi yksin kuormata, kuten rikkoutuneita huonekaluja, ei voi jättää jäteastian viereen, vaan ne on kuljetettava määräysten 11 §:n mukaisesti omatoimisesti. Jos ylimääräistä jätettä on poikkeuksellisesti huomattavasti normaalia enemmän, on sen poiskuljettamisesta hyvä sopia etukäteen.

Sekajätteen joukkoon ei saa laittaa energiahyödyntämiseen soveltumattomia jätteitä, kuten lasia ja metallia. Esimerkiksi sekajätteen joukossa oleva metalli kasvattaa tuhkamäärää ja sen metallipitoisuutta, kuluttaa laitteistoa sekä lisää tukosriskiä polttoaineen käsittelyssä. Lasi ja keramiikka kasvattavat nekin tuhkamäärää ja lisäävät laitteiston kulumista. PVC-muovi ei sovellu energiana hyödynnettäväksi, sillä sen sisältämä kloori tuottaa palaessaan myrkyllisiä klooriyhdisteitä. PVC-muovia on tyypillisesti esimerkiksi sadevaatteissa, vahakankaissa, suihkuverhoissa, toimistomapeissa ja muovitaskuissa, uimarensaissa ja muissa puhallettavissa leluissa sekä muovimatoissa ja muoviputkissa.

Määräyksessä on lueteltu ne aineet ja esineet, jotka on ennen jäteastian sijoittamista pakattava huolellisesti, jottei aiheudu esimerkiksi astian likaantumista. Lisäksi on määrätty, mitä jätteitä ei saa laittaa lainkaan yhdyskuntajätteiden jäteastioihin. Luettelossa on mainittu esimerkiksi palo- ja räjähdysvaaraa aiheuttavat jätteet, vaaralliset jätteet ja nestemäiset jätteet. Ylipäätään mitään sellaista jätettä, joka voi aiheuttaa työturvallisuusriskin tyhjentäjälle tai vahingoittaa jäteastiaa tai kuljetuskalustoa taikka vaikeuttaa merkittävästi jätteen kuormausta tai purkamista, ei saa jäteastiaan laittaa. Jotkin jätteet, kuten vaaralliset jätteet, aiheuttavat haittaa tai vaaraa loppukäsittelyssä. Määräyksellä pyritään varmistamaan käyttäjän, jätehuollon toteuttajan ja ympäristön kannalta turvallinen ja toimiva jätehuolto.

26 § Tyhjennysvälit

Määräyksessä on säädetty, miten usein kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen piirissä olevat jäteastiat tulee tyhjentää. Määräys on annettu, koska säännölliset, riittävät tyhjen-

nysvälit tukevat järjestetyn jätteenkuljetuksen logistiikkaa ja varmistavat, ettei jätteistä aiheudu haittoja ympäristölle tai terveydelle.

Kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa biojäte on tyhjennettävä kesäaikaan viikon välein ja talviaikaan kahden viikon välein. Biojätteen jäteastian tyhjennysvälin on oltava tiheä, koska jäte voi muutoin aiheuttaa hygieenistä haittaa ja hajua. Liian pitkään jäteastias-
tiassa oleva hajoava jäte voi myös houkutelaa haittaeläimiä, kuten karpäsiä. Määräyksis-
sä on kuitenkin mahdollistettu vähän biojätettä tuottaville kiinteistöille tai biokimpoille
(jäteastia alle 10 asuinhuoneiston käytössä) pidempi, kahden viikon tyhjennysväli ympäri
vuoden. Näin erilliskeräys ei muodostu näillä kiinteistöillä kohtuuttomaksi syntyvään
jättemäärään nähden hyvin tiheän tyhjennysvälin vuoksi.

Sekajätteen tyhjennysväli on taajamassa kaksi viikkoa kesäaikaan ja neljä talviaikaan, jos
seka-jäte sisältää biojätettä ja voi näin ollen aiheuttaa helposti haittoja ympäristöön. Jos
biojäte lajitellaan erikseen ja laitetaan biojätteen erilliskeräykseen tai kompostoidaan,
voi sekajätteen tyhjennysväli olla pidempi eli neljä viikkoa kesällä ja kahdeksan viikkoa
talvella. Sekajätteen tyhjennysväli on haja-asutusalueella kaksi viikkoa kesäaikaan ja
kahdeksan viikkoa talviaikaan. Vaikka biojäte lajiteltaisiin, voi sitä joutua vähäisiä määriä
seka-jäteastiaan esimerkiksi ruokapakkausten mukana. Lisäksi sekajäte sisältää tyypilli-
sesti erilaisia hygieniatuotteita. Näiden syiden vuoksi tyhjennysvälin on oltava riittävän
tiheä. Riittävillä tyhjennysväleillä varmistetaan myös se, ettei jätteitä käsitellä kiinteistö-
lä määräysten vastaisesti esimerkiksi polttamalla tai viedä luvattomiin paikkoihin sen
vuoksi, etteivät ne mahdu kiinteistön jäteastiaan pitkän tyhjennysvälin vuoksi.

Vähän jätettä tuottaville pienille talouksille on mahdollistettu tietyin edellytyksin nor-
maalia pidempi tyhjennysväli sekajäteastialle (taajamissa neljä viikkoa kesällä ja kahdek-
san viikkoa talvella, taajamien ulkopuolella 8 viikkoa kesällä ja 12-16 viikkoa talvella).
Eriyisen pitkä tyhjennysväli on mahdollinen enintään 4 henkilön asuinkiinteistöillä, joilla
syntyvä jättemäärä on vähäinen (jäte mahtuu vaivattomasti enintään 660 litran jäteasti-
aan) ja sekajäte ei sisällä biojätettä. Muutoksilla pyritään kannustamaan jätteiden syn-
nyksen ehkäisyyn ja jätteiden lajitteluun. Samalla kuitenkin varmistetaan, että tyhjennysvä-
lit ovat riittävän tiheät siten, ettei jätettä ohjaudu epäasianmukaiseen käsittelyyn, eikä
jätteistä aiheudu haittaa.

Kartongilla tyhjennysväli voi olla kesäaikaan neljä viikkoa ja talviaikaan kahdeksan viik-
koa. Kartonkipakkaukset sisältävät tyypillisesti ruokajätteen jäämiä ja niiden kertymä on
suhteellisen suurta, joten tyhjennysvälien on oltava muita hyötyjätteitä tiheämmät. La-
silla ja metallilla tyhjennysväli voi olla 16 viikkoa. Pitkä tyhjennysväli on mahdollinen,
koska näiden jättejakeiden kertymä on tyypillisesti pieni ja materiaali on kohtalaisen
helppo puhdistaa ennen jäteastian laittamista niin, ettei haittoja niin helposti aiheudu.

Vakituaisesti asuttujen kiinteistöjen lisäksi myös vapaa-ajankiinteistöjen jäteastiat on
tyhjennettävä riittävän usein. Vain kesäaikaan (1.5.–30.9.) käytettävissä olevilla vapaa-
ajan asunnoilla jäteastiat on tyhjennettävä vähintään kaksi kertaa, korkeintaan kahdek-
san viikon välein. Talviaikaan vapaa-ajankiinteistön jäteastia on tyhjennettävä tarpeen

mukaan, esimerkiksi vapaa-ajanasunnolla vietetyn loman jälkeen. Jos vapaa-ajanasunnolla vietetään aikaa säännöllisesti ympäri vuoden, on jäteastia tyhjennettävä säännöllisesti omakotitalon tyhjennysvälin mukaisesti. Jos taas vapaa-ajan asunto on käytössä muulloin kuin kesäaikaan (esim. laskettelukeskusten mökit kevättalvella), voidaan vaadittavat tyhjennykset ajoittaa tälle ajanjaksolle. Muita tyhjennyksiä on tilattava lisäksi tarpeen mukaan, ettei jäteastiaan jää missään tilanteessa jätettä pitkäksi aikaa.

Jäteastiat on aina mitoitettava oikein syntyvään jätemäärään nähden. Jos jätettä syntyy vain vähän, on perusteltua valita 140 litran tai korkeintaan 240 litran jäteastia. Syntyvään jätemäärään nähden ylisuuren jäteastian käyttö ei oikeuta tyhjennysvälin pidentymiseen. Toisaalta ei tule käyttää liian pieniä jäteastioita.

Erikseen on säädetty, että hyötyjätteiden jäteastiat on tyhjennettävä siten, ettei niiden täyttymisen seurauksena aiheudu hyötyjätteiden sijoittamista sekajätteen joukkoon, sillä tällöin jätettä ohjautuisi turhaan etusijajärjestyksen vastaiseen käsittelyyn. Jätteet, joiden säilyttäminen kiinteistöllä voi aiheuttaa haittaa ympäristölle tai terveydelle, on kuljetettava määrärauksen mukaan viipymättä asianmukaiseen käsittelyyn.

27 § Jäteastian tyhjennysten keskeyttäminen

Kiinteistökohtaisen jäteastian tyhjennykset voidaan keskeyttää määräajaksi vakituisessa asuinkäytössä olevan kiinteistön ollessa kokonaan käyttämättömänä lomamatkan tai muun syyn vuoksi. Keskeyttäminen on mahdollista myös muilla ympärivuotisessa käytössä olevilla kiinteistöillä, kuten kouluilla ja päiväkodeilla, jos ne ovat tietyn ajanjakson kokonaan käyttämättä. Keskeyttämisellä mahdollistetaan joustot palveluun silloin, kun kiinteistöllä on ollut säännölliset jäteastian tyhjennykset, ja niitä ei tietyinä määräaikana tarvita. Vapaa-ajan kiinteistöjen kiinteistökohtaisille jäteastioille on mahdollistettu keskeyttämisen siten, että korkeintaan yhden vaadittavasta kahdesta tyhjennyksestä voidaan keskeyttää, jos kiinteistölle ei oleskella lainkaan. Tyhjennyksiä ei voi poistaa mitään vuodelta kokonaan, vaan tällöin on haettava poikkeamista jätehuoltomääräyksistä.

Keskeyttämisellä mahdollistetaan joustot palveluun silloin, kun kiinteistöllä on ollut säännölliset astiantyhjennykset, ja niitä ei tietyinä määräaikana tarvita. Jotta jäteastian tyhjennykset voitaisiin keskeyttää siten, että tyhjennysväliksi tulee määräysten 26 §:ää pidempi aikaväli, on kiinteistön tyhjiään olon käytännössä kestävä pidempään kuin mitä jäteastian normaali tyhjennysväli on. Jäteastia on lisäksi tyhjennettävä ennen keskeytyksen alkamista, jottei jäteastiaan jää jätettä pitkäksi ajaksi.

Määräaikaisen keskeytyksen kestäessä korkeintaan kuusi kuukautta asiasta sovitaan jätteenkuljetusyrityksen kanssa. Tällä tavoin normaalien lomamatkojen ja vastaavien yhteydessä asia saa hoidettua jätteenkuljetusyrityksen asiakaspalvelun kautta. Muut keskeytykset myöntää hakemuksen perusteella jätehuoltoviranomainen, koska tällöin on jo selvittävä tarkemmin pitkään kestävä keskeytyksen perusteet sen säännösten mukaisuuden varmistamiseksi. Jätteenkuljetusyritys voi ohjata asiakasta ottamaan yh-

teyttä jätehuoltoviranomaiseen myös silloin, kun on epäselvyyttä siitä, onko kiinteistö todella pyydetyn keskeytyksen aikana käyttämätön.

Keskeytystarpeesta on ilmoitettava vähintään kolmea arkipäivää ennen keskeytyksen toivottua alkamista, jotta jätteenkuljetusyritykset ehtivät tehdä tarvittavat muutokset. Ilmoitusta ei voi tehdä aiemmin kuin kuusi kuukautta ennen toivottua keskeytyksen aloitusajankohtaa. Tällä pyritään siihen, ettei perusteettomia keskeyttämispyyntöjä tehdä pitkän ajan päähän, jolloin kiinteistön käyttötilannekin voi jo muuttua.

Keskeyttäminen edellyttää, että kiinteistö on luotettavasti esitetyn syyn perusteella tilapäisesti kokonaan käyttämätön. Keskeytystä ei voida käyttää, jos kiinteistöllä kuitenkin osin oleskellaan, ja jätettä voi syntyä. Jäteastian tyhjennysten keskeyttämistä ei voi käyttää myöskään niin, että sillä pidennetään jäteastian tyhjennysväliä näiden määräysten vastaiseksi kiinteistön ollessa käytössä. Toistuvissa keskeytyksissä jätteenkuljetusyritysten tulee ohjata yhteydenotot jätehuoltoviranomaiselle, joka voi asiakkaan hakemuksen perusteella arvioida, onko keskeyttämiselle todelliset perusteet.

28 § Kunnossapito ja pesu

Jätehuoltomääräyksissä on säädetty, että jäteastian haltijalle kuuluu vastuu jäteastian korjauksesta, kunnossapidosta ja puhdistamisesta. Jäteastiat on pestävä vähintään vuosittain. Näin varmistetaan, ettei jäteastioista aiheudu haittaa käyttäjille, tyhjentäjälle tai ympäristölle.

6 Luku Jätteen keräyspaikat

29 § Jätteen keräyspaikka kiinteistöllä

Jos jäteastian tyhjentäminen edellyttää liikkumista yksityisellä tiellä, on tienpitäjällä vastuu tien kunnossapidosta. Tienpitäjä vastaa myös siitä, että tie kestää jäteauton painon (kuormatun jäteauton paino on 18-26 tonnia) ja että jäteautolla voi liikkua tiellä turvallisesti. Jätehuolto on yksi välttämättömistä peruspalveluista, joten mahdollisten painorajoitusten aikana liikennöinti on osoitettava merkein. Jos yksityistie ei kestä lainkaan jäteautolla ajoa tai sitä rajoitetaan pitkinä ajanjaksoina, on keräyspaikka kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa järjestettävä muualle kantavan ja esteettömän kulkuyhteyden varrelle.

Säännöksessä on asetettu keräyspaikalle vaatimukset, joilla varmistetaan toimiva jätteenkuljetus. Jätteiden keräykselle on valittava kiinteistöllä paikka, jossa jätteiden keräyksestä ja kuljetuksesta ei aiheudu tarpeetonta haittaa tai vaaraa kiinteistön muulle käytölle, liikenteelle, ympäristölle tai tyhjentäjälle. Ajoväylien tulee olla kantavia, ja jätteenkuljetusten sujuvuuden ja yleisen turvallisuuden vuoksi keräyspaikan välittömässä läheisyydessä on oltava raskaalle kalustolle sopiva kääntöpaikka. Jäteauto tarvitsee kääntyäkseen 20 x 20 metriä laajuisen alueen. Koska määräyksessä vaaditaan välitöntä

läheisyyttä, voi etäisyys keräyspaikalta käänöpaikalle olla korkeintaan joitakin kymmeniä metrejä.

Jätehuoltomääräyksessä on asetettu vaatimus sille, miten lähelle jätteiden keräyspaikkaa jäteauton on päästävä. Keräyspaikkaa järjestettäessä on otettava huomioon, että jäteauton tarvitsema ajoväylän leveys on vähintään 3 metriä, kaarteissa 4 metriä ja vapaa kulukorkeus 4 metriä. Kiinteistön omistaja voi sopia jätteenkuljetusyrityksen kanssa keräyspaikan sijoittamisesta säännöksestä poikkeavaan paikkaan.

Jätehuoltomääräyksissä on asetettu vaatimus sille, että työpaikkahuoneistojen ja enemmän kuin kaksi huoneistoa käsittävän asuinkiinteistön keräyspaikka tulee sijoittaa vähintään kahdeksan metrin etäisyydelle kiinteistön ilmanottoaukoista ja asuinhuoneiden ikkunoista. Suojaetäisyydelle varmistetaan, ettei kyseisistä, isoimmista jätteiden keräyspisteistä aiheudu haittaa kiinteistöissä oleskeleville. Jos kuitenkin kunnan rakennusjärjestyksessä on poikkeavaa sääntelyä, noudatetaan rakennusjärjestystä.

Jätehuoltomääräysten lisäksi jätteen keräyspaikkaa koskien on otettava huomioon rakentamismääräyskokoelma, kunkin kunnan rakennusjärjestys ja paloturvallisuusnäkökohdat. Suomen pelastusalan keskusjärjestö suosittelee yksittäisten enintään 660 litran jäteastioiden vaakasuuntaiseksi turvaetäisyydeksi rakennusten räystäälinjasta 4 metriä, useamman astian 6 metriä ja jätekatoksen 8 metriä.

Keräyspaikka on määräysten mukaan mitoitettava siten, että eri jätelajien jäteastiat voidaan siirtää tyhjennettäväksi siirtämättä muita jäteastioita. Kiinteistöillä on suositeltavaa varata keräyspaikkaan tilavuutta siten, että siihen mahtuu nykytilannetta enemmänkin jäteastioita, koska lajitteluvaihtoivat voivat muuttua. Keräyspaikkaan tulee olla esteetön pääsy, jotta kaikki keräyspaikan käyttäjät voivat tuoda jätteet jäteastioihin vaivattomasti. Keräyspaikan on oltava saavutettavissa ilman kynnystä, porrasta tai muuta estettä, sillä tällaiset esteet hankaloittavat jätteiden keräystä. Jos korkeuseroja on, on keräyspaikalle järjestettävä riittävän loivat luiskat. Oviaukkojen on oltava riittävän leveät, jotta jäteastiat mahtuvat siitä vaivatta. Ovien tulisi olla 400 mm suurinta jäteastiaa leveämmät sujuvan ja turvallisen tyhjennyksen vuoksi. Käytännössä suurin 660 litran jäteastia vaatii 1250 mm kulkuaukon (kuljetusleveys 850 mm + varaus 400 mm).

Keräyspaikan pohjalle ja jäteastioiden siirtoväylille on annettu määräyksiä, joilla parannetaan jäteastioiden tyhjennettävyyttä ja kestävyyttä sekä jätteenkuljettajien työturvallisuutta. Lisäksi keräyspaikan kunnossapidolle, kuten lumitöille ja liukkauden estolle, on asetettu määräyksessä vaatimukset. Keräyspaikan ylläpidosta on huolehdittava, jotta jätteenkuljettaja voi liikkua keräyspaikalla turvallisesti ja jätteet saadaan tyhjennettyä toimivasti.

Väärinkäsitysten välttämiseksi määräyksessä on maininta siitä, että keräyspaikka on varattava ainoastaan jätehuollolle eli sitä ei voida käyttää muuna varastona. Keräyspaikan välittömään läheisyyteen ei saa jättää sellaista tavaraa, jota ei ole tarkoitettu vietä-

väksi jätteen käsittelypaikalle tai hyödynnettäväksi, sillä muutoin on vaarana, että tavarat kuormataan jätteenä jäteautoon.

30 § Jätteen keräyspaikan tai jäteastian lukitseminen

Monilla kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen kuuluvilla kiinteistöillä keräyspaikka tai jäteastiat on lukittu. Määräyksen mukaan lukituksessa on käytettävä kaksoispesällistä lukkoa niin, että toiseen pesään sopii jätehuoltoavain. Vaihtoehtoisesti voidaan käyttää seinään upotettavaa avainsäilyä tai numerokoodilukitusta. Asiasta on aina ilmoitettava jätteenkuljetusyritykselle. Tarkoituksena on, ettei kuljettajien tarvitse kuljettaa mukanaan lukuisia eri avaimia, vaan he voivat käyttää yhtä tai korkeintaan muutamaa sarjaavainta. Näin nopeutetaan jätteen keräystä ja vähennetään oikean avaimen puuttumisesta aiheutuvia viivytyksiä tyhjennyksissä.

31 § Keräyspaikan suojaaminen

Määräyksessä on asetettu velvoite sijoittaa taajamissa keräyspaikat, joita käyttää vähintään viisi asuinhuoneistoa tai joissa on vähintään kolme jäteastiaa, jätekatokseen tai jäteastiasuojaan. Jätekatosvaatimus on voimassa ainoastaan taajamissa, jossa jätekatokset ovat erityisen tärkeitä ympäristön siisteyden varmistamiseksi. Jätekatokset ovat kuitenkin suositeltavia myös haja-asutusalueella. Katokset helpottavat jätehuollon järjestämistä ja ehkäisevät roskaantumista. Katosvaatimus koskee ainoastaan käsin siirrettäviä jäteastioita.

32 § Alueelliset jätteiden keräyspisteet

Alueellisia jätteiden keräyspisteitä koskevat määräykset ovat voimassa sekä kunnallisen jäteyhtiön, tuottajien että mahdollisten muiden tahojen järjestämällä alueellisilla ekopisteillä. Näillä määräyksillä ohjataan sekä keräyspisteitä käyttäviä tahoja että keräyspisteiden pitäjiä.

Keräyspisteitä käyttäville asetetuilla vaatimuksilla liittyen vastaanotettaviin jätteisiin ja niiden sijoittamiseen varmistetaan, ettei keräyspaikoille tuoda jätteitä, joiden käsittelyyn ei ole varauduttu tai joille ei ole tilaa. Keräyspisteisiin kuulumattomat jätteet aiheuttavat hankaluuksia ja lisäkustannuksia jätteiden kuljettamiselle ja käsittelylle. Jos jäteastioihin ei enää sovi jätteitä, ei jätteitä voi jättää jäteastian viereen, vaan on käytettävä muuta keräyspistettä. Näin ehkäistään roskaantumista.

Keräyspisteiden pitäjille on asetettu vaatimuksia liittyen pisteen ylläpitoon ja jäteastioiden tyhjentämiseen, jotta voidaan estää terveyshaitat, ympäristön likaantuminen ja roskaantuminen. Alueellisissa keräyspisteissä on oltava säännöksen mukaan siitä vastaavan tahon yhteystiedot, jotta asiakkaat voivat helposti ilmoittaa ongelmatilanteista, kuten ylitäysistä jäteastioista.

7 Luku Jätteenkuljetus

33 § Kuormaaminen

Määräyksessä on asetettu sallitut ajat jätteiden kuormaukselle taajamissa asuinkiinteistöillä tai niiden läheisyydessä. Määräyksellä rajoitetaan kuormauksesta aiheutuvaa melua asuinkiinteistöillä erityisesti yöaikaan, jolloin melu on erityisen häiritsevää, koska asuinkiinteistöillä on tarvetta alhaiseen melutasoon unen ja levon vuoksi.

Tavallisesti jätteiden kuljetukset hoidetaan arkisin ja lauantaisin, mutta poikkeuksellisesti kuormaamista voi olla tarvetta tehdä myös sunnuntaisin ja muina pyhäpäivinä viikolle sattuvien arkipyhien vuoksi. Jätteenkuljetuksia ei tule tehdä uudenvuoden päivänä, pitkänäperjantaina, vappupäivänä, juhannuspäivänä, itsenäisyyspäivänä ja joulupäivänä. Muina pyhinä kuormaamista tehdään määräysten mukaisten aikojen puitteissa.

Määräyksen mukaan jätteenkuljettajan on huolehdittava, että jätettä ei pääse leviämään kuormauksen aikana ympäristöön, jottei ympäristö roskaannu.

34 § Kuljettaminen

Säännöksessä on asetettu vaatimuksia sille, millaisessa säiliössä jätteet on kuljetettava tai miten jätteet on peitettävä, jottei jätettä pääse ympäristöön. Kuljetuksen aikana ympäristöön leviävä jäte voi aiheuttaa tapaturman vaaraa ja roskaantumista. Erilliskerättävät jätelajit on pidettävä lisäksi erillään, jottei niiden hyötykäyttö hankaloidu.

Jätteen luovuttajan, jätteenkuljettajan ja jätteen vastaanottajan on oltava määräyksen mukaan selvillä mahdollisesta siirtoasiakirjan laatimisveloitteesta, joka koskee asumisessa syntyvien lietteiden, rakennus- ja purkujätteen sekä vaarallisten jätteiden kuljetamista. Jätelain 121 §:n mukaisen siirtoasiakirjan tarkoituksena on turvata jätteiden toimitus asianmukaiseen käsittelyyn, minkä lisäksi siirtoasiakirja luo edellytyksiä jätteiden kuljetusten seurantaan ja valvontaan.

35 § Kuljetustietojen toimittaminen

Jätelain 39 §:ssä määrätään jätteenkuljettajan velvollisuudesta ilmoittaa tiedot tehdyistä jätteenkuljetuksissa. Velvoitetta täsmennetään jäteasetuksen 26 §:ssä. Tietojen toimitamisvelvollisuutta ja toimittamisen tapaa täsmennetään jätehuoltomääräyksissä. Säännöksen mukaan jätteenkuljettajan on luovutettava jätehuoltoviranomaiselle kiinteistöittäin ja jätelajeittain eritellyt tyhjennystiedot kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa kuljetetuista jätteistä tarpeen mukaan, kuitenkin maksimissaan neljännesvuosittain. Tietojen saanti on tarpeen kuljetusten seuraamiseksi.

Tiedot jätehuoltoviranomaiselle on toimitettava taulukkolaskentaohjelmalla muokattavissa olevassa muodossa. Tietojen tulee olla muokattavissa ilman lisäohjelmia tai koodi-

työkaluja, jotta tietojen siirtäminen viranomaisrekisteriin olisi mahdollisimman tehokasta. Tiedot saadaan tällä tavalla vietyä rekisteriin oikeellisesti niin, että inhimillisten virheiden mahdollisuus tietojen syöttämisessä saadaan minimoitua. Tekstinkäsittely- ja taulukkolaskentaohjelmista on saatavilla ilmaisversioita, eikä tietojen toimittaminen tällä tavoin ole kuljettajille kohtuutonta.

36 § Jätteiden vastaanotto- ja käsittelypaikat

Säännöksessä on määrätty se, mihin jätteenkuljettajien on kerätyt jätteet toimitettava. Näin varmistetaan, että jätteet ohjautuvat asianmukaisesti ja kattavasti sille taholle, joka vastaa jätelain mukaisesti jätteiden käsittelystä.

Säännöksessä tuodaan esille myös yleiset vastaanotto- ja käsittelypaikkojen käyttämistä koskevat velvoitteet ja käytännöt. Määräyksellä pyritään siihen, että vastaanottopaikoille toimitetaan vain sinne tarkoitettua jätettä, jotta jatkokäsittely on toimivaa ja ympäristöhaittoja ei pääse syntymään.

8 Luku Erotuskaivojätteet ja lietteet

37 § Erotuskaivojätteet ja niiden toimittaminen käsiteltäväksi

Hiekan-, öljyn- ja rasvanerotuskaivojen tyhjentämisestä on huolehdittava säännöllisesti. Kyseisten kaivojen tyhjentäminen ja hoitaminen ovat ennakoivia toimia, joilla ehkäistään ongelmia viemäriverkostossa. Kirjanpitovaatimus tyhjennyksistä on asetettu tyhjennysten valvontaa varten.

Erotuskaivojätteet saa luovuttaa säännöksen mukaisesti kuljetettavaksi vain sellaiselle toimijalle, joka on hyväksytty ely-keskuksen ylläpitämään jätehuoltorekisteriin. Kun lietteet luovutetaan tällaiselle kuljettajalle, varmistetaan kuljetusten asianmukaisuus ja jätteiden päätyminen luvalliseen käsittelypaikkaan. On huomattava, että öljynerotuskaivojen ja osin myös hiekanerotuskaivojen jätteet ovat vaarallista jätettä, joiden kuljetuksessa ja käsittelyssä vaaditaan erityistä huolellisuutta.

Säännöksessä veloitetaan kuljettamaan erotuskaivojätteet kunnan tai kunnallisen jäteyhtiön osoittamaan paikkaan siltä osin kuin kyse on sellaisesta jätteestä, joka syntyy kunnan jätehuollon järjestämisspiiriin kuuluvalla kiinteistöllä. Tämä veloite koskee jätteenkuljettajaa. Muilta kiinteistöiltä lietteet kuljetetaan valittuun luvalliseen vastaanotto- paikkaan. Erotuskaivojätteiden kuljettaminen vastaanotto- paikkoihin, joilla ei ole edellytyksiä käsitellä lietteitä asianmukaisesti, voi aiheuttaa ympäristön pilaantumista.

38 § Lietteiden tyhjennysvälit ja lietteen toimittaminen käsiteltäväksi

Saostussäiliöiden ja pienpuhdistamoiden liettilöiden lietteenpoiston vähimmäistyhjennysvelvoite sekä umpisäiliöiden tarkkailuvelvoite perustuvat haja-asutuksen jätevesiasetukseen (209/2011). Samansisältöiset vaatimukset annetaan selkeyden vuoksi myös jätehuoltomääräyksissä. Saostussäiliöistä ja niitä vastaavista säiliöistä jätevesiliete on poistettava tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran vuodessa. Näistä vähimmäisvaatimuksista lievempiä määräyksiä ei voitaisi edes antaa.

Lietteenpoiston vähimmäisvelvoite koskee sekä mustien että harmaiden jätevesien saostussäiliöitä riippumatta siitä, ovatko ne ympärivuotisessa käytössä vai eivät. Harmailla jätevesillä tarkoitetaan jätevettä, joka on peräisin ainoastaan pesemisestä, siivoamisesta, keittiöstä tai muusta vastaavasta toiminnasta. Harmaa jätevesi ei sisällä vesikäymälän huuhteluvettä tai esimerkiksi kuivakäymälän suotovesiä. Mustien jätevesien eli käymäläjätevesien käsittelyyn tarkoitetut saostussäiliöt on tyhjennettävä useamminkin, jos jätevesijärjestelmän valmistajan ohjeet näin edellyttävät. On tärkeää huomata, että vähimmäistyhjennysvälejä on noudatettava, vaikka lietteen käsittely tapahtuisi kiinteistöllä omatoimisesti.

Jätevesilietesäiliöihin kertyvän lietteen lisäksi on huolehdittava fosforinpoistokaivojen suodatinmassojen, biosuotimiin kertyvien massojen sekä maapuhdistamoiden massojen jätehuollosta. Kirjanpito vaatimus on asetettu tyhjennysten valvontaa varten.

Lietteet saa luovuttaa säännöksen mukaisesti kuljetettavaksi vain sellaiselle toimijalle, joka on hyväksytty ely-keskuksen ylläpitämään jätehuoltorekisteriin. Jätelain 94 § velvoittaa jätteen ammattimaista kuljettamista harjoittavat toimijat tekemään hakemuksen alueelliselle ely-keskukselle toiminnan hyväksymiseksi tähän rekisteriin. Rekisteröimisen edellytyksenä on, että kuljettaja toimii ammattimaisesti, lakien ja asetuksen mukaan, toiminnasta ei aiheudu vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle ja kuljetuskalusto soveltuu käyttötarkoitukseensa. Kun lietteet luovutetaan tällaiselle kuljettajalle, varmistetaan kuljetusten asianmukaisuus.

Säännöksessä veloitetaan kuljettamaan liete kunnallisen jäteyhtiön tai kunnan osoittamaan paikkaan. Tämä velvoite koskee lietteen kuljettajaa. Käytännössä vastaanotto paikkoina toimivat kunnalliset jätevedenpuhdistamot, joiden kanssa kunnallinen jäteyhtiö on sopinut vastaanotosta. Määräyksessä estetään lietteiden kuljettaminen laajamittaisesti esimerkiksi läheiselle maatilalle, joka ei ole kunnallisen jäteyhtiön osoittama käsittelypaikka. Lietteiden kuljettaminen vastaanotto paikkoihin, jolla ei ole edellytyksiä käsitellä lietteitä asianmukaisesti, voi aiheuttaa ympäristön pilaantumista.

39 § Lietteiden omatoiminen käsittely

Jätehuoltomääräyksissä sallitaan tietyin edellytyksin pienimuotoinen lietteen omatoiminen käsittely. Myös muutaman lähikiinteistön (2-4 naapurikiinteistön, yhteensä 5 kiin-

teistön) yhteinen käsittely sallitaan. Muita lähellä sijaitsevia kiinteistöjä voivat olla esimerkiksi saman yksityistien varrella olevat kiinteistöt. Käsittely on kuitenkin oltava pienimuotoista, sillä muunlaista käsittelyä kunnallisen jätehuoltojärjestelmän ulkopuolella jätelaki ei mahdollista.

Lietteiden omatoimisella käsittelyllä mahdollistetaan lietteiden sisältämien ravinteiden hyötykäyttö lähellä lietteiden syntypaikkaa. Omatoiminen käsittely on mahdollista siten, että lietteet levitetään käsiteltynä viljelyksessä olevalle pellolle. Pellon on oltava kiinteistön haltijan omassa hallinnassa eli joko omassa omistuksessa ja käytössä (ei vuokrattu muulle henkilölle) taikka vuokrattu omaan käyttöön. Omatoiminen saostussäiliöiden mustien jätevesilietteiden ja umpisäiliölietteiden (eli vesikäymälöiden jätevesiä sisältävien lietteiden) käsittely on sallittua, kun kiinteistöllä on käytössään joko omana tai esimerkiksi vuokrattuna siihen soveltuvat laitteistot ja olosuhteet ovat sopivat. Kun tällaisesta menettelystä ilmoitetaan, jätehuoltoviranomainen tarkistaa, onko kiinteistöllä omassa hallinnassaan viljelykäyttöön soveltuvaa peltoalaa. Siksi useimmiten kyseeseen tulee aktiiviviljelijä.

Liete tulee aina stabiloida ennen peltokäyttöä, eli käsitellä mikrobiologisesti vaarattomaksi. Soveltuvia menetelmiä ovat esimerkiksi kalkkistabilointi ja termofiilinen stabilointi. Koska lietteen tulee olla käsiteltyä, on huomioitava, ettei lietteen levitykseen voida käyttää sellaista kalustoa, jolla on kuljetettu myös käsittelemätöntä lietettä, koska muutoin peltoon voi päätyä taudinaiheuttajia. Lietteen käyttöä lannoitustarkoituksessa rajoittavat mm. nitraattiasetus (1250/2014, muutos 1261/2015), lannoitevalmistelaki (539/2006), ja maa- ja metsätalousministeriön asetus lannoitevalmisteista (24/2011). Kun lietteen käyttäminen lannoitteena on pienimuotoista, siihen ei vaadita Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran lupaa.

Käsitellyn lietteen voi käytännössä sekoittaa myös lantalaan, mutta tällöin tulee tunnistaa ihmisperäisen jätevesilietteiden tuomat viljelyrajoitukset. Siten käsitellyn lietteen sijoittaminen peltoon erikseen on useimmiten järkevämpää, sillä tällöin sen tarkka sijointipaikka tiedetään ja viljelyrajoitukset rajoittuvat vain tälle kyseiselle alueelle.

Jätehuoltomääräyksessä edellytetään ilmoituksen tekemistä lietteiden omatoimisesta käsittelystä. Tiedot omatoimisesta käsittelystä on toimitettava hyvissä ajoin ennen käsittelyn aloittamista, jotta jätehuoltoviranomainen voi seurata ja valvontaviranomainen valvoa asianmukaista jätehuollon toteutumista. Myös omatoimisesta käsittelystä luopumisesta on ilmoitettava, jotta viranomaisella on ajantasainen tieto tilanteesta. Usean kiinteistön yhteisestä lietteen käsittelystä on ilmoitettava vuosittain toiminnan seuraukseksi. Jos ilmoituksen mukainen toiminta on asianmukaista, se merkitään jätehuollon viranomaisrekisteriin. Jos taas toiminta ei ole säännösten mukaista, tästä ilmoitetaan asiakkaalle.

Vähäisen lietemäärän osalta saostussäiliöiden lietteenpoisto ja -käsittely on rajoitetusti sallittu tehtäväksi itse siten, että lietteet kompostoidaan kiinteistöllä. Käytännössä tätä

säännöstä voidaan soveltaa lähinnä loma-asuntoihin, jotka eivät ole ympärivuotisessa käytössä. Kiinteistöllä on oltava käsittelyyn soveltuva kompostori sekä mahdollisuus poistaa liete säiliöstä esimerkiksi uppopumpulla. Joissakin pienpuhdistamoissa liete kerätään kiinteässä muodossa lietepussiin, joka voidaan kompostoida. Myös fosforinpoistokaivojen massat voidaan käsitellä kompostoimalla tai hyödyntää ravinteena pelloilla. Näiltä osin omatoimisesta käsittelystä ei edellytetä ilmoitusta jätehuoltoviranomaiselle.

Saostussäiliöiden, pienpuhdistamoiden ja umpisäiliöiden lietteitä sekä muita vastaavia jätevesilietteitä tai jätevesiä ei saa säännöksen mukaan levittää metsään tai muualle maastoon. Tämä olisi jo jätelain nojalla kiellettyä hallitsematonta jätteiden käsittelyä, josta voisi aiheutua ympäristön pilaantumista.

40 § Käymäläjäte

Kuivakäymäläjätteet on säännöksen mukaan kompostoitava jätehuoltomääräysten 19 §:n mukaisesti kiinteistöllä tai toimitettava kunnallisen jäteyhtiön osoittamaan vastaanottoaikaan.

Käymäläjätettä ei saa laittaa kiinteistön jätteistöihin tai viedä aluekeräyspisteeseen, sillä tästä aiheutuisi hajuhaittaa ja vaikeuksia jätteiden asianmukaiselle käsittelemiselle.

Lisäksi kemiallisten käymälöiden käymäläjäte on toimitettava kunnan viemäriverkkoon vesihuoltolaitoksen ohjeiden mukaisesti tai muuhun luvalliseen paikkaan. Asianmukaisella vastaanottoaikaan toimittamisella estetään mm. hygieeniset haitat.

9 Luku Roskaantumisen ehkäiseminen

41 § Yleisötilaisuuksien jätehuolto

Yleisötilaisuuksia koskevat jätehuoltomääräykset perustuvat sekä roskaantumisen ehkäisemiseen että jätelain veloitteeseen asianmukaisesta jätehuollosta. Yleisötilaisuuden järjestäjä on jätelain 74 §:n mukaan vastuussa yleisötilaisuuden seurauksena roskaantuneen alueen siivoamisesta, jos roskaaja itse ei huolehdi siivoamisesta. Määräyksissä veloitetaan yleisötilaisuuden järjestäjä huolehtimaan tilaisuuden jätehuollosta kokonaisuudessaan, ei pelkästään siivoamisesta. Velvoite jätehuollosta huolehtimiseen on merkittävä toimenpide roskaantumisen ehkäisemiseksi, sillä sen perusteella tilaisuuden järjestäjän on hankittava alueelle tarpeeksi jätteistöitä ja huolehdittava niiden tyhjentämisestä tarpeen mukaan.

Yleisötilaisuuden tai -tapahtuman siivoamisvelvollisuudesta on määrätty myös siltä osin kuin tilaisuudella ei ole selkeää järjestäjää. Esimerkkinä tällaisista tilaisuuksista ovat sosiaalisen median-tapahtumat, joissa suuri joukko ihmisiä kokoontuu puistoon sosiaalisessa mediassa leviävän kutsun tai muun tiedon perusteella. Ensisijaisesti vastuu siivoa-

misesta on roskaajilla, mutta toissijaisesti tällaisen tapahtuman koollekutsujan on huolehdittava alueen siivoamisesta tapahtuman jälkeen.

Määräyksen mukaan suurimmista yleisötilaisuuksista on tehtävä jätehuoltosuunnitelma, joka esitetään pyydettyä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Määräyksellä pyritään edistämään jätehuollon järjestelyjen huomioon ottamista jo tapahtumien suunnitteluvaiheessa.

42 § Roskaantumisen ehkäiseminen yleisillä alueilla

Jätelaissa annetaan tarkat määräykset roskaantumisen ehkäisemisestä sekä siitä, mikä taho on siivousvelvollinen eri tilanteissa. Säännöksessä annetaan näin ollen ainoastaan jätelain määräyksiä täsmentäviä velvoitteita.

Jätelaissa annettua roskaamiskieltoa on korostettu säännöksessä kieltämällä jätteiden sijoittaminen jäteastian ulkopuolelle yleisillä alueilla. Yleisten alueiden jäteastioiden ylläpitäjiä on lisäksi velvoitettu huolehtimaan jäteastian riittävästä tyhjennysvälistä ja alueen siisteydestä. Koska yleisillä alueilla olevat jäteastiat voivat olla muidenkin tahojen kuin kunnan ylläpitovastuulla, määräys koskee myös näitä muita tahoja, kuten tienpitäjiä.

10 Luku Vaaralliset jätteet ja erityisjätteet

43 § Vaarallisten jätteiden jätehuolto

Jätehuoltomääräysten vaarallisia jätteitä koskevat määräykset velvoittavat kaikkia toimijoita. Vaarallista jätettä koskevilla määräyksillä säädetään turvallisen jätehuollon käytännön järjestelyistä.

Vaarallisella jätteellä tarkoitetaan palo-, räjähdys-, terveydelle tai ympäristölle vaarallisia jätteitä. Tavallisimpia asumisessa syntyviä vaarallisia jätteitä ovat mm:

- paristot
- erilaiset akut ja laitteet, joissa akku on kiinteästi liitettynä
- loisteputket ja elohopealamput
- sähkö- ja elektroniikkaromu
- maalit, lakat, liimat ja liuottimet
- eräät puhdistusaineet
- kyllästetty ja käsitelty puu
- torjunta-aineet
- jäteöljyt ja öljyiset jätteet
- lääkejätteet

Vaarallisia jätteitä ei saa sekoittaa toisiinsa tai muihin aineisiin tai jätteisiin. Vaikka jätelaissa ja -asetuksessa määrätään vaarallisten jätteiden erilläänpitovelvollisuudesta, tämä

tuodaan esille lyhyesti myös jätehuoltomääräyksissä, sillä tämä on erittäin tärkeää vaarallisten jätteiden asianmukaisen käsittelyn järjestämiseksi. Vaarallisia jätteitä ei saa missään tapauksessa laittaa kiinteistöittäisen keräyksen piirissä oleviin jäteastioihin.

Vaarallisen jätteen varastoinnista väliaikaisessa paikassa voi aiheutua haittaa tai vaaraa ympäristölle ja terveydelle. Sen vuoksi jätehuoltomääräyksiin on sisällytetty väliaikaista varastointia koskeva määräys. Määräys enimmillään vuoden säilytysajasta ennen jatkovastaanottoon toimittamista koskee kaikkia kiinteistöjä, myös esimerkiksi päivittäistavarakaupoissa sijaitsevia kerätyn sähkö- ja elektroniikkaromun säilytykseen tarkoitettuja jäteastioita tai kontteja ja varmistaa osaltaan jätteen asianmukaista käsittelyä.

Vaaralliset jätteet on toimitettava niille erikseen järjestettyihin vastaanottopaikkoihin. Kunnan on jätelain 32 §:n mukaisesti järjestettävä asumisessa syntyvien vaarallisten jätteiden jätehuolto sekä maa- ja metsätaloudessa syntyvien vaarallisten jätteiden jätehuolto, mikäli vaarallisen jätteen määrä ei ole kohtuuton. Siten näissä toiminnoissa syntyvät vaaralliset jätteet on määrätty toimitettavaksi kunnallisen jäteyhtiön järjestämiin vastaanottopaikkoihin. Kunnallinen jäteyhtiö on järjestänyt vaarallisten jätteiden vastaanoton mm. jätekeskuksessa ja jäteasemilla. Lääkejätteet voidaan toimittaa myös apteekkeihin, joiden kanssa kunnallinen jäteyhtiö on sopinut vastaanotosta.

Vaarallisista jätteistä paristot ja akut, loisteputket ja elohopealamput sekä osa sähkölaitteista ovat tuottajavastuunalaisia jätteitä. Ne toimitetaan tuottajan tai jakelijan esimerkiksi päivittäistavarakaupoissa olevaan keräykseen.

Muiden kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvien kiinteistöjen, kuten kuntien ja valtioiden virastojen, sairaaloiden ja terveysasemien sekä koulutuslaitosten on toimitettava vaaralliset jätteet sellaiselle vastaanottajalle, jolla on lupa vaarallisten jätteiden vastaanottamiseen. Sama velvoite koskee myös elinkeinonharjoittajia.

Isompien vaarallisten jätteiden erien tuomisesta on sovittava vastaanottajan kanssa. Tällöin vastaanottaja voi varautua suuren jättemäärän turvalliseen käsittelyyn ja varastointiin. Ilmoituksen kautta kunnallinen jäteyhtiö voi myös velvoittaa toimittamaan maa- ja metsätaloudessa syntyvät vaarallista jätettä olevat merkittävät erät toimitettavaksi muualle, jos käsittely ei ole mahdollista kunnallisessa järjestelmässä.

Vaarallisten jätteiden pakkaamisesta ja merkitsemisestä on säännökset jäteasetuksen 8 ja 9 §:ssä. Vaaralliset jätteet on pakattava tiiviisti kestäviin astioihin, mahdollisuuksien mukaan alkuperäiseen pakkaukseen. Pakkauksesta tulee käydä ilmi vaarallisen jätteen nimi sekä sen ominaisuudet. Tällä tavalla jätteen laatu ja ominaisuudet ovat varmasti tiedossa niin jätteen haltijalla kuin jätteen vastaanottajalla, ja jäte osataan ohjata vastaanotto paikalta oikeanlaiseen käsittelyyn. Vaarallisia jätteitä ei turvallisuuden vuoksi saa säilyttää merkitsemättömissä pakkauksissa. Etenkään elintarvikepakkauksiin ongelmajätteitä ei pidä koskaan pakata turvallisuussyistä.

44 § Vaarallisten jätteiden kerääminen kiinteistöllä

Vaarallisen jätteen keräyspaikkaa koskevat määräykset koskevat kaikkia toimijoita, sillä ne liittyvät jätehuollon tekniseen järjestämiseen. Säännöksessä annetaan määräyksiä vaarallisten jätteiden säilyttämisestä turvallisesti asianmukaisissa astioissa, lukitussa tai valvotussa tilassa. Näin sellaisilla kiinteistöillä, joilla asuu tai työskentelee useita henkilöitä, huolehditaan keräyksen turvallisuudesta.

Säännöksessä veloitetaan kiinteistön haltijaa tiedottamaan keräyspaikan käyttäjiä sen asianmukaisesta ja turvallisesta käytöstä. Tarkoituksena on, että vaaralliset jätteet sijoitetaan keräyspaikalle oikein, jottei niiden keräämisestä aiheudu haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle.

45 § Erityisjätteet

Erityisjätteet ovat muita kuin vaarallisia jätteitä, jotka vaativat kuitenkin haitallisuutensa tai muun laatunsa takia erityistoimia keräyksen, kuljetuksen tai käsittelyn aikana, kuten välitöntä peittämistä kaatopaikalla. Erityisjätteitä ovat esimerkiksi viiltävät ja pistävät jätteet (esimerkiksi neulat, ruiskut ja veitsenterät) sekä haisevat ja pölyävät jätteet. Jottei näistä jätteistä aiheudu turvallisuusriskiä tai haittaa ympäristölle, on määrätty pitää ne muista jätteistä erillään ja pakkaamaan tiiviisiin, asianmukaisilla merkinnöillä varustettuihin astioihin.

11 Luku Muut määräykset

46 § Tiedottamisvelvoite

Jätehuoltomääräyksissä on säädetty kiinteistön haltijalle velvollisuus tiedottaa jätehuollon lajittelu-, keräys- ja kuljetusjärjestelyistä kiinteistöllä asuville ja siellä työskenteleville. Tiedotusvelvollisuudella varmistetaan, että keräyspisteen käyttäjät saavat tarvittavat tiedot jätehuollon asianmukaisesta hoitamisesta. Kiinteistön haltijan on määräyksen mukaan myös seurattava jätehuollon toteutumista kiinteistöllä. Näin ollen kiinteistön haltijalla on velvoite seurata mm. sitä, että jätteiden keräyspaikka täyttää jätehuoltomääräysten vaatimukset ja keräyspaikkaa käytetään oikein.

47 § Jätehuoltomääräysten seuranta ja valvonta

Säännös jätehuoltomääräysten seurannasta ja valvonnasta on informatiivinen. Kuntien yhteisenä jätehuoltoviranomaisena toimiva Ylä-Savon jätehuoltolautakunta hoitaa jätelain mukaiset ja kuntien yhteisesti sopimat viranomaistehtävät, joihin kuuluu myös jätehuoltomääräysten toteutumisen seuranta. Tätä seurantaa tehdään vain siltä osin kuin määräykset koskevat kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvia kiinteistöjä.

Jätehuoltomääräysten valvonta kuuluu jätelain mukaisesti kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille ja ely-keskuksille. Ympäristönsuojeluviranomaiset valvovat kaikkia toimijoita ja määräysten toteutumista kokonaisuudessaan. Ensisijaisesti valvontavastuu on kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilla. Erityisesti, jos kyseessä on usean kunnan alueelle ulottuvat ympäristövaikutukset, myös ely-keskukset valvovat määräysten toteutumista. Valvovilla viranomaisilla on mahdollisuus antaa valvontamääräyksiä jätehuoltomääräysten rikkomisesta ja käyttää tehosteena hallintopakkoa, kuten uhkasakkoa, teettämisuhkaa tai keskeyttämisuhkaa. Mahdollista on myös tutkintapyyntöjen tekeminen poliisille.

48 § Poikkeaminen jätehuoltomääräyksistä

Jätehuoltomääräykset ovat kunnallinen säädös, josta jätehuoltoviranomainen voi yksittäisestä tapauksessa erityisestä syystä myöntää poikkeuksen. Lupaa poikkeamiseen tulee hakea kirjallisesti ja asia käsitellään hallintomenettelyä koskevan lainsäädännön mukaisesti. Poikkeus voidaan myöntää vain niissä tapauksissa, joissa hakija kykenee muulla kuin jätehuoltomääräyksissä säädetyllä tavalla toimimaan siten, ettei jätehuollon järjestäminen vaikeudu, eikä ympäristölle tai terveydelle aiheudu haittaa tai vaaraa. Jos on epäselvyyttä siitä, voiko ympäristöhaittoja aiheutua, pyytää jätehuoltoviranomainen lausunnon ympäristönsuojeluviranomaiselta ennen asian ratkaisemista.

49 § Voimaantulo

Jätehuoltomääräykset tulevat säännöksen mukaisesti voimaan 1.2.2016 ja niillä kumotaan kaikki aikaisemmin voimassa olleet kunnalliset jätehuoltomääräykset, jotta alueella on voimassa yhdet yhtenäiset ja ajantasaiset määräykset. Ennen yhteistä jätehuoltoviranomaista, Ylä-Savon jätehuoltolautakuntaa, jätehuoltomääräykset hyväksyttiin erikseen kussakin kunnassa. Määräykset olivat aikaisemminkin sisällöltään pääosin yhtenevät, mutta nyt yhtenäisillä määräyksillä on poistettu vähäisetkin poikkeavuudet. Jätehuoltomääräykset tulevat voimaan muutoksenhausta huolimatta hallintolainkäyttölain 31.2 §:n mukaisesti, koska päätöksen täytäntöönpanoa ei yleisen edun vuoksi voida lykätä.

50 § Siirtymäsäännökset

Jätehuoltomääräysten 14 § ja 15 §:ssä on asetettu erilliskeräysveloitteita biojätteen, kartongin, lasin ja metallin osalta uusille kiinteistöille. Jotta näillä kiinteistöillä on aikaa järjestellä tarvittava keräys ja huolehtia tarvittavasta keräyspaikan suojaamisesta, on siirtymäaikaa annettu vuoden 2016 syksyyn. Tässä ajassa kiinteistön haltijat voivat varautua muutosjärjestelyjen kustannuksiin ja tehdä kohtuudella tarvittavat muutokset.

Jätehuoltomääräysten 18 §:n mukainen energiajakeen keräys päättyy viimeistään 1.5.2016.

Jätehuoltomääräysten 24 §:ssä on kielletty suurten pikakonttien käyttö kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa. Siirtymäsäännöksen mukaan nämä jäteastiat on poistettava käytöstä viimeistään 31.12.2017. Tällä tavalla tällaisten vaihtolavojen ja pikakonttien käyttäjillä on riittävästi aikaa järjestää korvaavat jäteastiat.